

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI
EKONOMICKÁ FAKULTA

POROVNANIE PONUKY SLUŽIEB VO VYBRANÝCH
VYSOKOHORSKÝCH CHATÁCH NA SLOVENSKU

BAKALÁRSKA PRÁCA

db44af96-d639-4878-86eb-97205c72e2bf

2024

Natália Šušková

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

EKONOMICKÁ FAKULTA

**POROVNANIE PONUKY SLUŽIEB VO VYBRANÝCH
VYSOKOHORSKÝCH CHATÁCH NA SLOVENSKU**

Bakalárska práca

db44af96-d639-4878-86eb-97205c72e2bf

Študijný program: Cestovný ruch

Študijný odbor: Ekonomika a manažment

Školiace pracovisko: Katedra cestovného ruchu

Vedúci bakalárskej práce: Mgr. Petra Strnáďová, PhD.

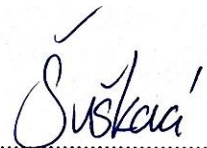
Banská Bystrica 2024

Natália Šušková

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem, že som ako autorka bakalárskej práce, na tému porovnávanie ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách na Slovensku, neporušila zásady akademickej etiky, nepoužila som práce a myšlienky iných ľudí bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj, nevytvorila som vymyslené výsledky ako keby boli skutočné, nemanipulovala som s výskumným materiálom, získanými údajmi a výsledkami prezentovanými v bakalárskej práci.

Banská Bystrica, 26. 05. 2024

.....
vlastnoručný podpis

Pod'akovanie

Ďakujem mojej školiteľke Mgr. Petre Strnádovej, PhD. za jej odborné vedenie, metodickú pomoc a cenné rady, ktoré mi poskytla pri vypracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

ŠUŠKOVÁ, Natália: Porovnanie ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách na Slovensku. [Bakalárska práca] / Natália Šušková. - Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ekonomická fakulta; Katedra cestovného ruchu. - Vedúci: Mgr. Petra Strnáďová, PhD. - Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár. - Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 2024. 52 s.

Bakalárska práca sa zaoberá skúmaním služieb ponúkaných návštevníkom vybraných vysokohorských chát v slovenských pohoriach. Cieľom práce je porovnať poskytované služby medzi vybranými vysokohorskými chatami. Predmetom skúmania bakalárskej práce sú ponúkané služby. Objektom skúmania bakalárskej práce sú vysokohorské chaty v slovenských pohoriach. V prvej kapitole sú teoretické východiská skúmanej problematiky vypracované s využitím obsahovo-kauzálnej analýzy poskytovaných služieb vysokohorských chát. Práca vychádza predovšetkým z odborných publikácií domácich a zahraničných autorov, internetových zdrojov a ďalších zdrojov, ktoré sa zameriavajú na služby poskytované vysokohorskými chatami. Druhá kapitola je spracovaním výsledkov práce. Je rozdelená na vyhodnotenie dotazníka a rozhovorov, na analýzu a porovnanie základných a doplnkových vlastností vybraných vysokohorských chát na Slovensku. Predpokladaným prínosom práce je prehľad a porovnanie ponuky týchto služieb na jednotlivých chatách a návrhy na ich rozšírenie.

Kľúčové slová: Ponuka služieb. Vysokohorské chaty. Vysoké Tatry. Veľká Fatra. Horský cestovný ruch.

ABSTRACT

ŠUŠKOVÁ, Natália: Comparison of the offer of services in selected high-altitude chalets in Slovakia. [Bachelor thesis] / Natália Šušková. - Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Economics; Department of Tourism. - Supervisor: Mgr. Petra Strnáďová, PhD. - Degree of professional qualification: Bachelor. - Banská Bystrica: Faculty of Economics, UMB, 2024. 52 p.

The bachelor's thesis deals with the investigation of tourism services offered to visitors of selected alpine huts in the Slovak mountains. The aim of the work is to compare the services provided between selected alpine huts. The subject of the research of the bachelor's thesis is the offered services. The object of research of the bachelor's thesis is the alpine huts in the Slovak mountains. In the first chapter, the theoretical starting points of the investigated issue are elaborated with the use of content-causal analysis of the services provided by alpine huts. The work is primarily based on professional publications by domestic and foreign authors, internet sources and other sources that focus on the services provided by alpine huts. The second chapter is the processing of the results of the work, it is divided into the evaluation of the questionnaire and interviews, the analysis and comparison of the basic and additional features of selected high-altitude chalets in Slovakia. The expected contribution of the work is an overview and comparison of the offer of these services at individual cottages and proposals for their expansion.

Keywords: Range of services provided by high-altitude chalets. Slovak high-mountain environment. High Tatras. Mountain tourism.

OBSAH

ABSTRAKT	5
ABSTRACT	6
OBSAH.....	7
ZOZNAM TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ	8
ÚVOD.....	9
1.TEORETICKÉ VÝCHODSKÁ SKÚMANIA PONUKY SLUŽIEB VYSOKOHORSKÝCH CHÁT NA SLOVENSKU	10
1.1. Podniky v športovom a dobrodružnom cestovnom ruchu	10
1.1.1. Športový a dobrodružný cestovný ruch	10
1.1.2. Podniky v cestovnom ruchu – charakteristika, funkcie, členenie.....	11
1.2. Vysokohorské chaty ako podniky v cestovnom ruchu	13
1.2.1. Služby vysokohorských chát	16
1.2.2. Špecifiká prevádzky vysokohorských chát.....	18
1.3. Vybraný postup riešenia	19
2. ANALÝZA PONÚKANÝCH SLUŽIEB VO VYSOKOHORSKÝCH CHATÁCH NA SLOVENSKU.....	23
2.1. Vysokohorské chaty na Slovensku	23
2.1.1. Charakteristika vybraných vysokohorských chát	24
2.2. Porovnanie ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách	32
2.2.1. Analýza dát získaných pološtruktúrovanými rozhovormi	34
2.2.2. Analýza dát získaných dotazníkom	36
ZÁVER.....	42
SUMMARY	44
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	46
PRÍLOHY	49

ZOZNAM TABULIEK A ILUSTRÁCIÍ

Tabuľka 1 Klasifikácia podnikov a zariadení služieb cestovného ruchu	11
Tabuľka 2 Cenník ubytovacích služieb vysokohorských chát	33
Tabuľka 3 Porovnanie odpovedí z rozhovorov	34
Graf 1 Na základe čoho ste si vybrali navštívenú vysokohorskú chatu	37
Graf 2 Ceny za tovar a poskytnuté služby na vysokohorských chatách hodnotíte ako..	37
Graf 3 Ktoré z ponúkaných služieb by vysokohorská chata mala zlepšiť alebo rozšíriť ?	38
Graf 4 Koľko noci zvyčajne strávite na vysokohorskej chate?	39
Graf 5 Ako by ste celkovo ohodnotili úroveň služieb v uvedených vysokohorských chatách	40
Obrázok 1 Skalnatá chata	49
Obrázok 2 izba Horal.....	49
Obrázok 3 Chata pod Rysmi.....	49
Obrázok 4 izba Chaty pod Rysmi.....	50
Obrázok 5 Téryho chata	50
Obrázok 6 izba s Téryho chaty	50
Obrázok 7 Zbojnícka chata.....	51
Obrázok 8 izba Zbojníckej chaty.....	51
Obrázok 9 Chata M. R. Štefánika.....	51
Obrázok 10 izba chaty M. R. Štefánika.....	52
Obrázok 11 Chata pod Borišovom	52
Obrázok 12. Izba chaty pod Borišovom	52

ÚVOD

Vysokohorské chaty na Slovensku predstavujú významnú súčasť cestovného ruchu, ktorá nadväzuje na športovo-dobrodružný segment. Tieto chaty sú miestom, kde sa stretáva špecifická komunita ľudí zaujímajúcich sa o rôzne outdoorové aktivity, ako sú horolezectvo, skialpinizmus a turistika. Zároveň vysokohorské chaty predstavujú aj dôležitý ekonomický faktor v rámci cestovného ruchu. Ich prevádzka a ponúkané služby prispievajú k miestnej ekonomike v podobe zamestnanosti, turistickej základne, príjmov z turizmu a atraktivite regiónu.

Bakalárska práca sa zameriava na porovnanie ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách na Slovensku. V rámci teoretických východísk skúmania sa venujeme športovému a dobrodružnému cestovnému ruchu, ako aj charakteristike podnikov v cestnom ruchu, s dôrazom na vysokohorské chaty ako špecifické zariadenia v tomto odvetví, v rámci ktorých porovnáваме ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách na Slovensku. Analyzujeme úroveň služieb v týchto zariadeniach a zhromažďujeme informácie o ich poskytovaní.

V prvých kapitolách teoretickej časti sa sústreďíme na športovo-dobrodružný cestovný ruch s cieľom definovať tento termín a pochopiť jeho význam. Charakteristikou podnikov v cestovnom ruchu, identifikujeme ich základné funkcie a analyzujeme ich členenie. V analýze ponúkaných služieb vo vysokohorských chatách na Slovensku sa zameriavame na konkrétne chaty z každého slovenského pohoria, s cieľom porozumieť špecifikám ich fungovania. Na získanie primárnych zdrojov využívame dotazník na oslovenie návštevníkov vysokohorských oblastí a rozhovory s chatármi a zamestnancami vysokohorských chát. Tieto zdroje nám umožňujú lepšie pochopiť a vyhodnotiť očakávania, potreby a názory obidvoch strán. V rámci praktickej časti poskytujeme prehľad o vybraných vysokohorských chatách, porovnáваме ponúkané služby a analyzujeme ich rozdiely a podobnosti.

Cieľom tejto práce je predstaviť ucelený pohľad na ponuku služieb v sledovaných vysokohorských chatách na Slovensku, porovnať ich špecifiká a prispieť k lepšiemu pochopeniu tohto fenoménu v rámci cestovného ruchu. Súčasne sa pokúsime identifikovať možné oblasti zlepšenia a inovácie v poskytovaní služieb v horských oblastiach.

1. TEORETICKÉ VÝCHODSKÁ SKÚMANIA PONUKY SLUŽIEB VYSOKOHORSKÝCH CHÁT NA SLOVENSKU

1.1. Podniky v športovom a dobrodružnom cestovnom ruchu

Športový a dobrodružný cestovný ruch predstavuje dôležitú súčasť odvetvia cestovného ruchu, ktorý ponúka širokú škálu zážitkov pre dobrodružne založených cestovateľov. Úlohou podnikov v tejto oblasti je nielen poskytovať športové aktivity a dobrodružné zážitky, ale aj zabezpečiť komplexné služby a vybavenie pre turistov, ktorí túžia po aktívnom dobrodružstve. Dobrodružný cestovný ruch a vysokohorské chaty sú úzko prepojené prostredníctvom horského prostredia a zážitkov, ktoré ponúkajú. Vysokohorské chaty sa často nachádzajú v náročných terénoch, čo ich robí ideálnou základňou pre dobrodružné aktivity. Tieto chaty poskytujú cestovateľom útočisko, pohodlie, prístup ku kráse a zároveň aj výzvam horského prostredia. Vysokohorské chaty preto nie sú len miestom pre nocľah, ale aj uzlom dobrodružných aktivít, kde sa cestovatelia môžu stretnúť so svojimi výzvami v náročnom prostredí horských oblastí.

1.1.1. Športový a dobrodružný cestovný ruch

Podľa Hudsona (2003) dobrodružstvo nie je len o tom, aká je aktivita dobrodružná, vrcholná alebo extrémna. Skôr ide o mentálny postoj k cestovaniu, ktorý ovplyvňuje hodnoty a zážitky, ktoré si ľudia so sebou na cesty prinášajú. Hudson zdôrazňuje, že dobrodružstvo je subjektívny koncept zameraný na to, ako jednotlivci vnímajú a formujú svoje cestovateľské zážitky. Kľúčové je pochopiť, že dobrodružstvo spočíva v skutočnom spoznávaní destinácie cez fyzickú aktivitu, interakciu s rôznymi kultúrami a ponorenie sa do prírodného prostredia. Ďalej naznačuje, že takéto aktivity umožňujú cestovateľom rozšíriť svoje hranice – kultúrne, fyzické aj geografické – a tieto hranice sa líšia od jednotlivca k jednotlivcovi. Napriek tomu kategorizácia dobrodružstva v cestovnom priemysle zostáva podľa Hudsona pre jednotlivcov vždy subjektívna, pretože sa úzko spája s ich individuálnymi skúsenosťami a vnímaním.

Millington a kol. (2001, s. 67) definujú dobrodružné cestovanie ako rekreačnú aktivitu, ktorá sa odohráva v nezvyčajnej, exoticknej, odľahlej alebo divokej destinácii. Zvykne sa spájať s vysokou úrovňou aktivity účastníka, väčšinou vonku. Dobrodružní cestovatelia očakávajú, že zažijú rôznu mieru rizika, vzrušenia a pokoja. Z tejto

definície je zrejmé, že dobrodružný rekreant čelí rôznym potenciálnym rizikovým faktorom, vrátane interakčných faktorov spojených s neznámym prostredím, vzdialenými miestami, neznámymi aktivitami, riskovaním a výzvami.

Dobrodružný cestovný ruch a vysokohorské chaty sú úzko prepojené. Vysokohorské chaty sa nachádzajú v náročných terénoch, čo ich robí ideálnou základňou pre dobrodružné cestovateľské zámery. Tieto chaty poskytujú cestovateľom útočisko, pohodlie a zároveň aj prístup k horskému prostrediu

Športový cestovný ruch je oblasť spojenia športu a turizmu, ktorá má významné ekonomické a sociálne dôsledky. V posledných desaťročiach značne narastal, čím sa stal významným segmentom trhu s turizmom. Tento druh cestovania je charakterizovaný rozmanitou ponukou služieb, ktoré sú často kombinované a prezentované rôznymi spôsobmi. Rast tejto oblasti je výsledkom záujmu o športové aktivity a ich spojenie s cestovaním. Príťažlivosť športového cestovného ruchu spočíva v rôznorodosti zážitkov, ktoré ponúka, vrátane rôznych typov aktivít a kvality služieb (Lamont a kol., 2004, s. 287).

Športovo-dobrodružný cestovný ruch ponúka jedinečnú príležitosť pre dobrodružných a športových nadšencov, ktorí túžia po vzrušujúcich zážitkoch a adrenalíne. Tento typ cestovania kombinuje prvky športu s dobrodružstvom, čím vytvára nezabudnuteľné zážitky v prírode, na horách, vo vodách alebo dokonca vo vzduchu. Či už sa jedná o horolezectvo na vrchole najvyšších vrcholov hôr, potápanie do tajomných hĺbín oceánu, rafting na divokých riekach alebo skákanie s padákom, športovo-dobrodružný cestovný ruch je plný výziev a dobrodružstiev.

1.1.2. Podniky v cestovnom ruchu – charakteristika, funkcie, členenie

Podniky v cestovnom ruchu sú základnými stavebnými blokmi turistického priemyslu, ktoré formujú jeho štruktúru a dynamiku. Ich charakteristika, funkcie a členenie predstavujú zložitý systém, ktorý ovplyvňuje nielen ekonomické aspekty, ale aj sociálne a environmentálne faktory v cestovnom odvetví.

Podniky cestovného ruchu môžeme definovať ako základnú produkčnú jednotku najímajúcu prácu na produkciu a následný predaj špecifického hmotného aj nehmotného charakteru, ktoré sú spotrebúvané v sektore cestovného ruchu. Podniky cestovného ruchu disponujú určitými osobitosťami, medzi ktoré môžeme zaradiť ich sezónnosť, náročnosť potrebného kapitálu, veľké nároky na zamestnancov, nevyhnutnú spoluprácu,

nemožnosť vytvárania služieb do zásoby a vysokú prevahu malých a stredných podnikov v tomto sektore (Janotíková, 2011).

Podniky cestovného ruchu sú podniky služieb, ktoré produkujú statky cestovného ruchu t. j. nemateriálne a materiálne služby, určené na uspokojovanie potrieb účastníkov cestovného ruchu. Nemateriálnosť služieb sa spája s vysokou spotrebou živej práce, pohotovosťou a pružnosťou ich poskytovania. Keďže v cestovnom ruchu je nevyhnutné začlenenie vonkajšieho činiteľa – zákazníka do procesu poskytovania služieb a zosúladenie poskytovania služby s jej spotrebou, nie je možné služby produkovať do zásoby s cieľom vytvárania zásob (Gučík, 2001).

Podniky cestovného ruchu tvoria heterogénny súbor poskytovateľov služieb a členia sa podľa rôznych hľadísk. Základné je rozlíšenie podnikov na producentov a sprostredkovateľov služieb, ktoré vyplýva z mnohoborového (prierezového) charakteru producentov služieb a nevyhnutnosti ich sprostredkovania.

Tabuľka 1 Klasifikácia podnikov a zariadení služieb cestovného ruchu

Producenti služieb	Sprostredkovatelia služieb
• Ubytovacie zariadenia • Pohostinské zariadenia • Dopravné zariadenia • Kúpeľno-liečebné a wellness zariadenia • Kongresové zariadenia • Kultúrne zariadenia • Športovo-rekreačné zariadenia	• Cestovné kancelárie a cestovné agentúry • Turistické informačné centrá • Distribučné systémy v cestovnom ruchu (globálne distribučné systémy, internetové systémy rezervovania, online cestovné kancelárie)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Gučík, 2020, s. 212

Členenie podnikov v cestovnom ruchu môže byť založené na rôznych kritériách, ako je ich veľkosť, typ poskytovania služieb, geografická poloha alebo cieľová skupina zákazníkov. Toto členenie umožňuje lepšie porozumenie ich úlohám a prispôsobenie sa rôznym potrebám trhu a cestovateľov.

Podniky cestovného ruchu majú špecifické úlohy a funkcie, ktoré sú kľúčové pre ich úspešnú činnosť a dlhodobú udržateľnosť. Jedným z hlavných aspektov je podnikateľská funkcia, ktorá zahŕňa identifikáciu a využívanie príležitostí na zhodnotenie kapitálu a dosiahnutie zisku. Táto funkcia vyžaduje od podniku schopnosť flexibilne reagovať na meniace sa trendy a preferencie zákazníkov, ako aj na zmeny v globálnom cestovnom prostredí.

Organizačná funkcia podniku cestovného ruchu zahŕňa efektívne riadenie zdrojov a personálu. Správne rozmiestnenie zamestnancov a efektívne využívanie ich schopností môže viesť k zvýšenej produktivite a kvalite poskytovaných služieb. Organizácia zabezpečuje, aby podnik bol schopný adekvátne reagovať na požiadavky zákazníkov a zároveň efektívne plniť svoje obchodné ciele.

Environmentálna funkcia je v súčasnosti čoraz dôležitejšia, keďže cestovný ruch môže mať významný ekologický vplyv. Podniky cestovného ruchu sa preto snažia minimalizovať svoj negatívny dopad na životné prostredie a aktívne prispievať k udržateľnému rozvoju odvetvia. To môže zahŕňať používanie ekologicky šetrných technológií, podporu miestnych ekologických iniciatív a implementáciu politík zameraných na ochranu prírody.

Technická funkcia podniku sa týka vybavenia a technologických riešení, ktoré ovplyvňujú jeho činnosť a konkurencieschopnosť. Moderné technológie a informačné systémy umožňujú podnikom efektívnejšie riadenie rezervácií, lepšiu komunikáciu so zákazníkmi a personalizované služby, čo prispieva k ich konkurenčnej výhode na trhu.

Sociálna funkcia podniku cestovného ruchu zahŕňa vzťahy medzi zamestnancami, starostlivosť o ich blaho, ako aj aktívne zapájanie sa do miestnych komunít a podporu miestneho rozvoja. Podniky často podporujú miestne projekty a podujatia, spolupracujú s miestnymi organizáciami a podieľajú sa na iniciatívach zameraných na zlepšenie kvality života v regióne.

Gúčík (2011) definoval funkcie podniku cestovného ruchu a zdôraznil ich dôležitosť pre jeho úspešné fungovanie a rozvoj. Spolu tvoria komplexný rámec, ktorý umožňuje podnikom efektívne plniť ich úlohy a prispievať k rozvoju cestovného ruchu ako celku.

Podnikový sektor je v cestovnom ruchu kľúčovým pilierom pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného odvetvia. Ich inovatívne prístupy, kvalitné služby a sociálna zodpovednosť majú kľúčový vplyv na spokojnosť cestovateľov, ochranu životného prostredia a hospodársky rast. Preto je dôležité, aby tieto podniky mali vhodné podmienky na podporu ich rozvoja a úspechu.

1.2. Vysokohorské chaty ako podniky v cestovnom ruchu

V kontexte rastúceho cestovného ruchu, horské prostredie a vysokohorské chaty zohrávajú dôležitú úlohu. Horské oblasti sú atraktívnymi destináciami pre turistov kvôli

ich unikátnym krajinným rysom a prírodným zdrojom. Ako je sneh na lyžovanie, minerálne pramene, biologická a geologická rozmanitosť.

Podnik v oblasti cestovného ruchu podľa Šíbla (2002) predstavuje právne a ekonomicky nezávislú jednotku formujúcu súčasť sektora cestovného ruchu. Táto entita, ktorá môže zahŕňať aj vysokohorské chaty, má za cieľ poskytovať špecifické služby s úmyslom dosiahnuť podnikateľský úspech a ekonomickú realizáciu. V prípade vysokohorských chát sú kľúčovými charakteristikami kombinácia výrobných faktorov, efektívnosť v rámci podnikateľskej činnosti a udržanie finančnej stability, pričom vzhľadom na špecifiká horského prostredia vstupujú do hry aj výzvy spojené so sezónnosťou a náročnosťou na odborných zamestnancov.

Vysokohorské chaty sa stávajú dôležitými centrami pre turistov, poskytujú ubytovanie a základné služby, ako aj príležitosti na spoznávanie miestnej kultúry a tradícií. Ich rozvoj a prevádzkovanie musí brať do úvahy potreby a očakávania turistov, ako aj udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi.

Kołodziejczyk (2015) charakterizuje horskú chatu ako objekt so stálym personálom, v ktorom sú návštevníkom poskytované nielen ubytovacie služby vo vyčlenených miestnostiach s poschodovými posteľami pre 15-30 osôb, ale aj stravovacie služby a prístup do spoločnej kuchynky.

Pod pojmom horská chata rozumie Bohuš ml. (2014) rekreačno-športový objekt nachádzajúci sa vo vysokohorskom prostredí s ťažko dostupným terénom, ktorého jedným z hlavných cieľov je poskytovať návštevníkom pohodlie a služby za poplatok, celoročne alebo len výlučne počas hlavnej letnej sezóny. Objekt má na starosti majiteľ chaty alebo nájomca chaty.

Gúčík a kol. (2006, s. 64) definuje horskú chatu ako „ubytovacie zariadenie s nižším štandardom služieb poskytujúce ubytovanie návštevníkom v horských oblastiach“. Ako ďalej vysvetľuje, objekt môže podľa klasifikácie ubytovacích zariadení začleňovať medzi turistické ubytovne alebo hotely s nižšou triedou.

Flagestad a Hope (2001) zameriavajú pozornosť na identifikovanie subjektov zainteresovaných na rozvoji cestovného ruchu v horských strediskách. Konštatujú, že na rozvoji cestovného ruchu sa podieľa miestna samospráva, manažérska organizácia, návštevníci, domáci obyvatelia, cestovné kancelárie, vlastníci pôdy, banky a poskytovatelia služieb. Pre väčšinu tradičných európskych horských stredísk je charakteristické, že na rozvoji cestovného ruchu sú zainteresovaní menší nezávislí majitelia podnikov a nositelia ponuky služieb (Bieger, 2005).

Vysokohorské chaty zohrávajúce kľúčovú úlohu v horskom cestovnom ruchu majú za sebou pestrú históriu. Dnes sú považované za horské stavby, ktoré návštevníkom poskytujú útočisko a možnosť oddychu v horskom prostredí. Tieto chaty, významné predovšetkým pre turistov a rekreačných nadšencov, ponúkajú chatársky prístup a starostlivosť personálu, čím vytvárajú atmosféru priateľstva a pohodlia.

Ak sa pozrieme na vysokohorské chaty v rámci členenia podľa polohy, môžeme ich zaradiť do kategórie vnútrozemských horských stredísk. Tieto chaty sa nachádzajú vo vnútrozemiach, typicky vo vysokohorských oblastiach, často v blízkosti horských chodníkov, lyžiarskych stredísk alebo iných atrakcií horskej prírody. Ich umiestnenie v horských oblastiach prispieva k ich charakteru a atraktivite pre návštevníkov, ktorí hľadajú príležitosti na turistiku, lyžovanie alebo horolezectvo (Gajdošíková, 2020).

Vysokohorská chata, vystupujúca ako mikropodnik, predstavuje špecifický a charakteristický subjekt v rámci turistického odvetvia. Táto ubytovacia jednotka nachádzajúca sa v horských oblastiach ponúka ubytovacie a pohostinské služby pre turistov a horolezcov. Vysokohorská chata ako mikropodnik predstavuje jedinečný prvok v rámci turistického priemyslu, ktorý však svojou osobitosťou a charakterom dokáže prilákať tých, ktorí hľadajú autentické a nezabudnuteľné zážitky v horskom prostredí (Patúš a kol., 2000).

Podľa Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb.) sú mikropodniky zvyčajne malé podnikateľské subjekty, ktoré majú obmedzený počet zamestnancov a nízky ročný obrat alebo hodnotu aktív. Ich činnosť je často zameraná na špecifické trhy alebo miestne komunity a prevádzková štruktúra môže byť jednoduchá alebo flexibilná. Mikropodniky často vynikajú svojou schopnosťou pružne reagovať na zmeny v okolí prostredí a poskytovať osobnú a individuálnu službu svojim zákazníkom. Aj keď majú obmedzené zdroje, môžu byť dôležitým motorom miestnych ekonomík a tvoriť dôležitú súčasť podnikateľského ekosystému.

Vysokohorské chaty predstavujú špecifický typ podniku v cestovnom ruchu, ktorý sa zameriava hlavne na poskytovanie ubytovania a stravovacích služieb pre turistov a horolezcov v horských oblastiach. Ich osobitosť zahŕňa sezónnosť, keďže prístup do vysokohorských oblastí môže byť obmedzený počas zimných mesiacov alebo kvôli nepriaznivým poveternostným podmienkam. Taktiež sú náročné na kapitál, pretože vyžadujú špeciálne vybavenie a údržbu v extrémnych podmienkach.

Témou tejto bakalárskej práce je porovnanie ponuky služieb vysokohorských chát na Slovensku. Vzhľadom na to, že ponuka služieb vysokohorských chát je obmedzená

hlavne na poskytovanie stravovacích a ubytovacích služieb, zamerali sme sa v ďalšej časti na definovanie týchto služieb.

1.2.1. Služby vysokohorských chat

Ponuku cestovného ruchu tvorí súbor prvkov, ktoré v rôznej kombinácii tvoria statky a služby cestovného ruchu. Ich spotreba ovplyvňuje konečný efekt cestovného ruchu. Charakter a rozsah ponuky podmieňuje primárna ponuka, ktorú tvoria prírodné a kultúrno-historické zdroje cieľového miesta. Sekundárna ponuka zahŕňa všetky druhy infraštruktúrnej vybavenosti, t. j. zariadenia, ktoré produkujú statky a služby na uspokojenie dopytu v cestovnom ruchu. Ich rozsah a štruktúra pritom závisí od primárnej ponuky (Gúčík, 2020, s. 165).

Pod pojmom produkt cestovného ruchu chápú Pásková a Zelenka (2002, s. 225) súhrn všetkých ponúk súkromného či verejného subjektu podnikajúceho v cestovnom ruchu alebo cestovný ruch koordinujúci. Jedná sa o tovar (suveníry, knižný sprievodcovia, mapy a pod.) a služby (ubytovanie, stravovanie, doprava, služby sprievodcov a pod.). Špecifikom služby je osobné poskytovanie, nemožnosť skladovať, obmedzená životnosť, častá je platba vopred za produkt, ktorý nie je možné dopredu vyskúšať.

Pod pojmom produkt cestovného ruchu chápeme v prípade vysokohorských chat súhrn všetkých ponúk, ktoré tieto chaty poskytujú. Ide o širokú škálu tovarov a rôznych služieb. Vysokohorské chaty teda zohrávajú dôležitú úlohu v ponuke produktov cestovného ruchu, ktoré zahŕňujú nielen ubytovanie a stravovanie, ale aj rôzne ďalšie tovary a služby prispievajúce k celkovému zážitku návštevníkov.

Najčastejšia klasifikácia služieb je podľa ich funkcií vo vzťahu k jednotlivým uspokojovaným potrebám účastníka cestovného ruchu. Z tohto hľadiska ide o služby dopravné, ubytovacie, stravovacie, obstaráateľské, športovo-rekreačné, obchodné, o horskú službu a ďalšie (Orieška, 1999, s. 7).

Predmetom činnosti ubytovacích zariadení je poskytovanie ubytovacích, stravovacích a doplnkových služieb. Poskytovanie ubytovacích služieb je predpokladom rozvoja najmä pobytového cestovného ruchu. Ich funkciou je umožniť prenocovanie alebo prechodné ubytovanie účastníkom cestovného ruchu mimo miesta ich trvalého bydliska, vrátane uspokojenia ďalších potrieb, ktoré s prenocovaním alebo prechodným ubytovaním úzko súvisia (Orieška, 1998, s. 36).

Vysokohorské chaty ako súčasť ubytovacích zariadení sú špecifickou formou turistického ubytovania, ktorá sa nachádza v horských oblastiach. Ich ponuka služieb je často prispôbená potrebám a záujmom horolezcov, turistov a lyžiarov. Zohľadňujú sa špecifikácie tejto typickej destinácie. Kvalita poskytovaných služieb je pre vysokohorské chaty kľúčová, aby zákazníci mali pozitívne zážitky a boli ochotní sa sem vracat'.

Podľa Sládka (2007) musia služby v ubytovacích zariadeniach, ktoré tvoria ich hlavnú činnosť, byť organizované, zabezpečované a poskytované s dôrazom na štandardný rozsah a kvalitu. Tieto služby majú za cieľ maximálnu spokojnosť zákazníkov a vyžadujú riadenie a organizáciu ako súčasť konečného produktu zariadenia, pričom sa tým zohľadňujú všetky oblasti aj zamestnanci, ktorí sú v priamom kontakte so zákazníkmi. Stravovacie služby sú neoddeliteľnou súčasťou produktu cestovného ruchu. Sú poskytované pre širokú verejnosť v zariadeniach, ktoré sú budované na účely stravovania. Bez dostupnosti stravovania nie sú možné dlhodobé pobyty mimo miesta trvalého bydliska. Tieto služby uspokojujú potreby výživy a zároveň umožňujú návštevníkom viac času venovať aktivitám a zážitkom, ktoré sú cieľom ich cestovných destinácií. (Gúčík, 2001).

Náš pohľad na vysokohorské chaty sa sústreďuje na špecifické požiadavky na poskytovanie stravovacích služieb, v porovnaní s inými typmi ubytovacích zariadení. Vzhľadom na ich odľahlé polohy a obmedzený prístup k surovinám a infraštruktúre, je nevyhnutné, aby tieto chaty mali dobre organizované a efektívne systémy zásobovania a plánovania jedál. Z hľadiska stravovacích služieb je pre vysokohorské chaty kľúčové zabezpečiť nielen primeranú kvalitu a rozmanitosť jedál, ale aj primeranú množstevnú dostupnosť, ktorá pokryje všetky potreby návštevníkov pri ich aktivitách v horách. Okrem toho je dôležité, aby stravovacie služby boli prispôbené potrebám návštevníkov vzhľadom na ich fyzickú náročnosť, ale aj na aklimatizáciu a vplyv vysokohorskej nadmorskej výšky na organizmus.

Z nášho názoru je manažment pre vysokohorské chaty kľúčový, pokiaľ ide o organizáciu tímov zodpovedných za prípravu, podávanie a servis jedál. Tímy musia byť dobre vyškolené nielen v oblasti kuchynských zručností, ale aj v oblasti bezpečnosti potravín a hygienickým noriem, aby sa zabránilo potenciálnym problémom súvisiacim so stravovaním. Celkový zážitok návštevníkov vysokohorských chat je tiež ovplyvnený atmosférou a prostredím, v ktorom sú stravovacie služby poskytované. Preto je dôležité,

aby vysokohorské chaty vytvárali príjemné pohodlné prostredie pre stravovanie, ktoré zohľadňuje špecifiká horských oblastí a kultúru miestnej komunity.

1.2.2. Špecifiká prevádzky vysokohorských chát

Ako už bolo spomenuté v kapitole 1.2., vymedzením pojmu vysokohorskej chaty sa zaoberali mnohí autori a zdôrazňovali dôležité charakteristiky, ktorými sa stáva vysokohorská chata inou a výnimočnou v porovnaní s horskými hotelmi, penziónmi alebo chatami. Na účely tejto bakalárskej práce som sa zamerala na tieto hlavné charakteristiky vysokohorskej chaty, ktoré definujú jej špecifickosť:

- lokalizácia,
- zásobovanie,
- prevádzkovanie vysokohorskej chaty,
- rozsah poskytovaných služieb,
- útočisko v prípade zlého počasia,
- ekologizácia.

Podľa Franka (2014) lokalizácia je najcharakteristickejším znakom vysokohorskej chaty. Ide o zariadenie, ktoré je situované v náročnom teréne s celoročnou alebo sezónnou prevádzkou. Lokalizácia je zásadným faktorom, ktorý ovplyvňuje fungovanie celej prevádzky vysokohorskej chaty. Spôsob zásobovania sa v tomto prípade stáva dôležitou otázkou, ktorú musí každý majiteľ alebo prevádzkar vysokohorskej chaty vyriešiť. Existuje relatívne málo možností ako zásobovať vysokohorské chaty. Vo Vysokých Tatrách sú vysokohorské chaty závislé od nosičov, a tento spôsob zásobovania sa tu stal tradíciou. V iných lokalitách Slovenska sa na zásobovanie odľahlých chát v nedostupnom teréne používajú lanovky či helikoptéry. Lokalizácia vysokohorskej chaty sa prejavuje aj v špecifikách prevádzky chaty. Chaty nemajú napojenie na sieť elektrickej energie a potrebné je zabezpečiť aj dostupnosť vody. K zvýšeniu komfortu niektorých horských chát prispela aj ich elektrifikácia.

Vysokohorská chata plní aj informačnú funkciu pre turistov z dôvodu vzdialenej lokalizácie objektov, ktoré nie sú napojené na infraštruktúru. Niektoré horské chaty ponúkajú okrem klasického ubytovania pre turistov aj núdzové prespanie vo vlastnom spacom vaku v prípade naplnenia kapacity alebo v prípade nepriaznivého počasia (Urban a kol., 1962, s. 43).

Vysokohorské pohoria patria medzi najohrozenejšie časti krajiny, a to práve v dôsledku narastajúceho počtu návštevníkov a zvyšujúcich sa nárokov na budovanie infraštruktúry spojenej so službami. Toto riziko je vytvorené negatívnymi dôsledkami modernej doby a neustáleho posúvania hraníc pri poskytovaní služieb. Túžba po objavovaní nových miest láka turistov a návštevníkov aj do málo prístupných a chránených oblastí. Chránené územia a najmä atraktívne vysokohorské prostredie sú často charakterizované hľadaním rovnováhy medzi ochranou prírodných zdrojov a možnosťami rekreácie. Turistická návštevnosť má množstvo priamych a nepriamych dosahov na prírodné prostredie, ale aj signifikantné vplyvy na vnímanie návštevníkov (Švajda a kol., 2015, s. 115).

Vysokohorské prostredie obsahuje množstvo cenných prírodných zdrojov a ponúka dôležité ekosystémové funkcie ako produkciu vody, zdroje minerálov, zachytávanie a uchovávanie atmosférickej vlhkosti a tvorbu kyslíka. Nájdeme tu pestrú rôznorodosť rastlín, húb a živočíchov vyskytujúcich sa iba vo vysokohorskom prostredí (Butt, Price, 1999, s. 57). Nadmerným zaťažovaním krajiny človekom, dochádza k znehodnocovaniu vysokohorskej krajiny a ekosystémov, k zmenšovaniu pôvodných populácií až k druhovým stratám. Všetky vysokohorské chaty boli postavené v dobe, kedy sa na ekologizačné aspekty nedával až taký dôraz. Mnohé vysokohorské chaty sú umiestnené v ekologicky citlivom prostredí, preto je dôležité, aby prevádzka chaty čo najmenej zaťažovala životné prostredie. Musí byť stanovená rozumná kombinácia zdrojov energie a ich využívania v súlade s ochranou prírody. Je nevyhnutné, aby vysokohorské chaty nastúpili na cestu ekonomizácie a ekologizácie. V rámci udržateľnosti sa jedná o pasívne a aktívne využívanie slnečnej energie, využitie ekologických únosných energií ako využitie dreva, vodnej a veternej energie (Švajda, Sabo, 2013, s. 128).

1.3. Vybraný postup riešenia

Vo svojej bakalárskej práci sa venujem porovnávaniu poskytovaných služieb vysokohorských chat na Slovensku. Predmetom skúmania je ponuka služieb a objektom skúmania sú vysokohorské chaty na Slovensku.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je poskytnúť prehľad o poskytovaných službách na vybraných vysokohorských chatách na Slovensku. Následne na základe prieskumu vo vybraných vysokohorských chatách zhodnotiť, čím sa od seba odlišujú a navrhnúť

vylepšenia ponuky služieb. Takto vymedzený cieľ sme ďalej rozpracovali do troch čiastkových cieľov, ktoré naplníme v troch podkapitolách.

C1: Charakterizovať vybrané vysokohorské chaty

C2: Preskúmať a zhodnotiť ponuku služieb vo vybraných vysokohorských chatách

C3: Porovnať ponuku služieb jednotlivých vysokohorských chát

Na dosiahnutie hlavného cieľa a čiastkových cieľov sme si zároveň vypracovali tri výskumné otázky:

VO1: Aké sú osobitosti skúmaných vysokohorských chát na Slovensku?

VO2: Aké služby ponúkajú vysokohorské chaty?

VO3: Aký je rozdiel v ponuke služieb skúmaných vysokohorských chát?

Základným súborom skúmania sú všetky vysokohorské chaty na Slovensku. Výberový súbor je vymedzený na konkrétne vysokohorské chaty, v ktorých skúmame ponuku služieb a ich rozdielnosť. Výberový súbor sme získali na základe dostupného výberu, v ktorom je dôležitá ochota zriaďovateľov vysokohorských chát spolupracovať a poskytovať informácie.

Pri tvorbe bakalárskej práce budeme vychádzať z primárnych a sekundárnych zdrojov. V prvej kapitole bakalárskej práce budeme používať sekundárne zdroje. Zo sekundárnych zdrojov budeme pracovať s domácou, zahraničnou knižnou a časopiseckou literatúrou, individuálnymi rozhovory s vlastníkami alebo prevádzkovateľmi vysokohorských chát, internetovými zdrojmi, vlastným pozorovaním a skúsenosťami. Informácie budeme čerpať aj z internetových stránok jednotlivých vysokohorských chát. Primárne zdroje používame v druhej kapitole bakalárskej práce. Na získanie primárnych zdrojov využívame nástroje vo forme dotazníka a štruktúrovaného rozhovoru. Pomocou dotazníkového prieskumu získame dôležité informácie od vybraných respondentov, ktorí budú odpovedať na otázky a vyjadria svoj názor v danej oblasti. Dotazník je distribuovaný prostredníctvom manažérov vybraných vysokohorských chát a zdieľaný v rôznych internetových skupinách, ktoré sú zamerané na vysokohorskú turistiku. Cieľom dotazníka je zistiť názor a dôležité informácie spojené s ubytovaním a ponúkanými službami v jednotlivých vysokohorských chatách. Takto získané dáta ďalej triedime a používame metódy deskriptívnej a induktívnej štatistiky. Pomocou tabuľkového procesora MS Excel interpretujeme údaje a výsledky.

Rozhovory realizujeme kombinovanou formou, osobne a pomocou emailu na šiestich vysokohorských chatách. Otázky boli zamerané najmä na ponuku služieb, využívanie spätnej väzby od návštevníkov, stratégiu rozvoja, spoluprácu s inými subjektmi, zmeny ponuky služieb a obmedzení prevádzky. Zámerom týchto rozhovorov bolo získať konkrétne informácie od prevádzkovateľov a manažérov chat, ktoré nám pomôžu v analýze a porovnaní poskytovaných služieb medzi jednotlivými vysokohorským chatami.

Pri tvorbe bakalárskej práce sme využili viacero metód:

1. vymedzenie subjektu a objektu skúmania,
2. stanovenie hlavného cieľa a čiastkových cieľov,
3. zber a štúdium sekundárnych zdrojov informácií,
4. spracovanie teoretických východísk skúmania,
5. formulovanie výskumných otázok,
6. určenie výberového súboru,
7. určenie metód a techník zberu dát,
8. spracovanie dotazníka a štruktúrovaného rozhovoru
9. zber údajov,
10. triedenie a spracovanie získaných dát,
11. analýza zistení,
12. interpretácia výsledkov.

V prípravnej fáze sme podrobne preštudovali odbornú literatúru zameranú na tematiku práce. Okrem odbornej literatúry sme využili možnosť osobnej komunikácie so zriaďovateľmi a prevádzkovateľmi vysokohorských chat na Slovensku. Zhromaždené informácie z praktickej sféry nám pomohli spresniť a zaktualizovať všetky zhromaždené informácie. V procese sumarizácie zozbieraných faktov sme využívali metódu syntézy, konkrétne pri zapracovaní čiastkových informácií o vlastnostiach do súhrnnej tabuľky.

V nasledujúcich etapách sme využili komparáciu, teda porovnávanie poskytovaných služieb vo vybraných vysokohorských chatách. Zamerali sme sa na vysokohorské prostredie na Slovensku, kde sme podrobne zmapovali vybrané vysokohorské chaty z pohľadu poskytovaných služieb. Tento proces nám pomohol lepšie porozumieť dynamike vysokohorského prostredia na Slovensku a identifikovať rozdiely v ponuke služieb.

Indukciou a dedukciou sme v závere bakalárskej práce formulovali odlišnú ponuku služieb v jednotlivých vysokohorských chatách. Pri získavaní primárnych zdrojov sme využili dotazníkovú metódu a metódu rozhovoru na podloženie tvrdení. Na znázornenie vyhodnotenia dotazníka sme využili grafickú metódu. Pri formulácií záverov sme využili metódy analýzy a syntézy.

2. ANALÝZA PONÚKANÝCH SLUŽIEB VO VYSOKOHORSKÝCH CHATÁCH NA SLOVENSKU

2.1. Vysokohorské chaty na Slovensku

Vysokohorské chaty majú na Slovensku dlhú históriu. Ich jedinečná atmosféra láka mnoho nadšencov vysokohorskej turistiky. Podľa našej vlastnej charakteristiky, v prípade horských chát ide o rekreačné stavby situované vo vysokohorskom prostredí, s ktorými sa stretávame počas turistiky alebo inej športovej aktivity. Jednotlivé objekty, na ktoré sa zameriavame v bakalárskej práci, sa líšia rozsahom a štandardom poskytovaných služieb.

Pri definovaní vysokohorského prostredia na Slovensku sa v práci sústreďíme na štvrtý a piaty stupeň výškovo vegetatívneho prostredia. Štvrtý vegetačný stupeň sa nachádza vo Vysokých Tatrách a Nízkych Tatrách vo výške od 1600 do 1800 metrov nad morom. Vyskytuje sa aj vo vrcholových častiach Malej a Veľkej Fatry. Najvyšší piaty vegetačný stupeň sa nachádza len v najvyšších častiach Vysokých a Nízkych Tatier a začína vo výške od 1 800 metrov nad morom. V alpínskom stupni je väčšina vysokohorských chát vo Vysokých Tatrách. Tieto chaty sú v prostredí s minimálnou vegetáciou, s obmedzenými zdrojmi vody a musia počítať s extrémnymi výkyvmi počasia.

V slovenských pohoriach, ako sú Vysoké Tatry, Nízke Tatry, Veľká Fatra, Malá Fatra a Beskydy, môžeme nájsť rôzne druhy penziónov, hotelov a vysokohorských chát. Vysoké Tatry patria medzi najnavštevovanejšie oblasti a na ich území sa nachádza 9 vysokohorských chát, napríklad Chata pod Rysmi, Zamkovského chata, Rainerova chata, Téryho chata, Zbojnícka chata a Skalnatá chata. Na území Veľkej Fatry je najznámejšia Chata pod Borišovom, v Nízkych Tatrách to je Chata M. R. Štefánika, Útulňa Andrejcová alebo Kamenná chata pod Chopkom.

V analýze vysokohorských chát sa zameriavame na turistov z pohľadu chatárov. Z rozhovorov s chatármi Igorom Fabriciusom, Pavlom Kulangom a Pavlom Beránkom z podcastu Hiking.sk a internetových novín Dobrenoviny.sk, sme získali informácie o zmene dynamiky návštev a očakávaniach turistov, ako aj ich vzťahu k horskému prostrediu. Tieto poznatky nám umožňujú lepšie pochopiť aktuálnu realitu daných turistických oblastí a prispievajú k možnosti načrtnutia možných smerov budúceho vývoja, s osobitným dôrazom na vnímanie turistov zo strany chatárov. Fabricius

upozorňuje na preferenciu moderných turistov smerom k sociálnym médiám pred autentickými zážitkami v prírode. Kulang zdôrazňuje dôležitosť správania sa v prírode a potrebu vzdelávania turistov. Beránek pozitívne vníma priateľský prístup väčšiny turistov, ale upozorňuje na malú skupinu s negatívnym správaním. Tieto pohľady nám pomáhajú lepšie porozumieť vzťahu chatárov k návštevníkom a hľadaniu spôsobov posilnenia výchovy k ochrane a rešpektovaniu horského prostredia.

2.1.1. Charakteristika vybraných vysokohorských chat

Skalná chata

Skalná chata, nachádzajúca sa vo Vysokých Tatrách v Skalnatej doline na Tatranskej magistrále v nadmorskej výške 1725 metrov, má celoročnú prevádzku a od roku 2020 je pod vedením Pavla Kulangu. História chaty siaha do roku 1841, keď sa začali zakladať prvé kamenné konštrukcie. V roku 1915 bola pôvodná útulňa schopná ubytovať 20 až 25 osôb. V roku 1932 Kavernu, ako sa chata vtedy nazývala, prevzal Klub československých turistov a prešla významnou prestavbou v rokoch 1953-1955. Chata však bola v roku 1972 vyhlásená za nespôsobilú a slúžila ako sklad. Rekonštrukcia sa začala v roku 1993 a od roku 2021 chata opäť poskytuje ubytovacie služby.

V rámci ubytovacích služieb chata ponúka dva typy izieb, ktoré majú charakter turistickej ubytovne. Izba Paráda so štvorlôžkovým usporiadaním je vybavená obliečkami a perinami, pričom služba Garancia zaručuje neobsadenie izby inými hosťami. Ekonomickým aspektom tejto služby je nielen zvýšenie príjmov chaty, ale aj zvýšenie pohodlia a súkromia hostí, čo môže pozitívne ovplyvniť ich spokojnosť a lojalitu voči zariadeniu. Druhým typom je osem lôžková izba Horal, ktorá poskytuje komfortné ubytovanie za výhodnejšiu cenu, kde hostia majú k dispozícii vankúš s čistou obliečkou a plachtou. Odporúča sa doniesť si vlastný spací vak, avšak je možné si požičať aj deku.

Skalná chata poskytuje ubytovacie a stravovacie služby pre návštevníkov Vysokých Tatier. Chata ponúka širokú škálu možností, ktoré sú dôkladne premyslené a prispôbené potrebám návštevníkov pre pobyt v horskom prostredí. Pre ubytovaných sú k dispozícii WC, sprcha a priestory na odloženie, sušenie oblečenia a ostatných vecí.

Pri rezervácii ubytovania, na Skalnatej chate na viac dní, sa turistom otvárajú možnosti využiť výhodnejšie ceny ubytovania, čo môže podnietiť k dlhšiemu pobytu

a následne prispievať k zvýšeniu celkových tržieb chaty. Rezervácie izieb je možno uskutočniť prostredníctvom elektronickej pošty alebo priamo na webovej stránke chaty, čo umožňuje jednoduchú a efektívnu komunikáciu.

Prístup k horským chatám je kľúčovým faktorom pre rozvoj cestovného ruchu v horských oblastiach. Skalnatá chata ponúka niekoľko možností prístupu, vrátane pešej turistiky po označených chodníkoch a využitia lanovky z Tatranskej Lomnice cez turistické stredisko. Jej poloha pod Lomnickým štítom a pri Skalnatom plese je v strategicky výhodnej polohe, čo poskytuje panoramatické výhľady a prístup k rôznym turistickým trasám. Geografická poloha nielenže prispieva k atraktivite chaty pre turistov, ale má aj veľký podnikateľský potenciál. Chata sa snaží inovovať svoje služby a organizuje rôzne podujatia, ako je napríklad každoročné Sympóziu snehuliakov. S cieľom prilákať nových záujemcov a zvýšiť jedinečnosť svojej ponuky. Prevádzkar zaviedol nový koncept „Hore office“, ktorý umožňuje hosťom pracovať v horskom prostredí. Tento koncept umožňuje hosťom pracovať v horskom prostredí a poskytuje jedinečnú kombináciu oddychu a plnenia si pracovných povinností. Takéto inovatívne prístupy podporujú jedinečný charakter chaty a zvyšujú jej atraktivitu pre rôzne typy hostí (Žurnál Pravda, 2020).

Prevádzka Skalnatej chaty je zabezpečená tímom ôsmich zamestnancov, ktorí pracujú v dvoch zmenách, aby zabezpečili nepretržitý chod chaty počas celého dňa. Pavol Kulanga riadi fungovanie chaty a zabezpečuje jej zásobovanie. Zásobovanie je zabezpečované pomocou lanovky z Tatranskej Lomnice, ktorá dopravuje potraviny a ďalšie potrebné vybavenie k Skalnatému plesu. Odtiaľ potom materiály prenášajú k chate horskí nosiči.

Chata pod Rysmi

Vysokohorská Chata pod Rysmi, nachádzajúca sa v nadmorskej výške 2250 metrov, je najvyššie položenou chatou vo Vysokých Tatrách. Ako najmladšia a najvyššie položená vysokohorská chata, reprezentuje špecifickú architektonickú a funkčnú jednotku, ktorá je dôležitým prvkom horského cestovného ruchu. Prevádzka chaty je obmedzená na letné mesiace od júna do novembra.

Chata pod Rysmi je situovaná v údolí Mengusovskej doliny, nachádzajúcej sa v doline pod Váhou. Mengusovská dolina je známa svojimi náročnými horskými podmienkami a je náchylná na kamenné i snehové lavíny. Tieto prírodné javy už

niekoľkokrát poškodili alebo zničili časť infraštruktúry chaty. Napriek tomu táto poloha ponúka návštevníkom strategický výhľad na široké okolie.

Plány na výstavbu chaty pod Rysmi sa objavili koncom 19. storočia, kvôli technickým a finančným ťažkostiam bola postavená až v roku 1932, financovaná ústredím Klubu československých turistov. Chatu postavili za 93 dní a dokončili 17. septembra 1933. Počas svojej existencie prešla niekoľkými rekonštrukciami, najvýraznejšia nasledovala po lavínach v rokoch 2000, 2001 a 2003, ktoré ju vážne poškodili. Tieto udalosti viedli k prieskumom a návrhom na nové, bezpečnejšie umiestnenie. Nakoniec sa rozhodlo pre komplexnú rekonštrukciu chaty, ktorá začala 15. júna 2010 s podporou Ministerstva financií SR a sponzorských darov. Chata bola slávnostne otvorená 25. septembra 2013 a dnes má pevnejšiu konštrukciu so zošíkmenými stenami na strane, kde padajú lavíny.

Viktor Beránek pôsobí ako chatár v Chate pod Rysmi už od roku 1979, čím sa stal historicky najdlhšie slúžiacou osobou na tejto chate. Svoju kariéru začínal ako nosič a táto chata je tretou v poradí, na ktorej pôsobí. Keďže sa mu táto lokalita najviac páčila, rozhodol sa tu zostať a odvtedy neustále prispieva k zlepšovaniu fungovania chaty.

Chata pod Rysmi poskytuje základné služby pre svojich návštevníkov. Ubytovanie je orientované na turistickú nocľaháreň s kapacitou 30 lôžok, pričom charakteristickými prvkami sú dvojposchodové postele. V prípade potreby je k dispozícii aj možnosť poskytnutia „núdzových“ lôžok. Chata pod Rysmi aj napriek špecifickému horskému prostrediu ponúka svojim návštevníkom aj stravovacie služby v najlepšej možnej kvalite a rozsahu. V rámci týchto služieb je k dispozícii bufetová prevádzka a priestor na posedenie. Návštevníci majú možnosť výberu pri večeri zo šiestich jedál a dvoch druhov polievok. Raňajky sú vo forme švédskych stolov a k dispozícii je výber z rôznych nápojov. Z hľadiska bezpečnosti návštevníkov je nosenie vlastného alkoholu a nadmerné pitie zakázané na základe požiadaviek Horskej služby.

Chata má obmedzený prístup k elektrickej energii a žiadne internetové pripojenie. Návštevníci majú možnosť využiť hudobné nástroje ako klavír a gitara, ktoré prispievajú k vytvoreniu atmosféry a programu. Celkovú atmosféru chaty dotvárajú aj petrolejové lampy. Hygienické zariadenia nie sú kompletne, táto ubytovacia jednotka nedisponuje sprchami, avšak mimo chaty je najznámejšie suché WC, ktoré poskytuje výhľad na široké okolie. Tieto aspekty, aj napriek súčasným technologickým

možnostiam, ovplyvňujú nielen úroveň komfortu, ale sú taktiež charakteristickou súčasťou vysokohorskej ubytovacej infraštruktúry.

Pre zabezpečenie ubytovania je možné vytvoriť rezerváciu len prostredníctvom SMS správy. Hostia majú možnosť zistiť dostupnosť termínov na webovej stránke chaty, kde je k dispozícii kalendár. Zásobovanie je zabezpečované nosičmi, využitie helikoptéry je výhradne, len pre prípady opráv. Každý deň sa o zásobovanie stará trojica profesionálnych nosičov, ktorí zabezpečujú potrebné zásoby. Okrem toho majú aj návštevníci chaty možnosť prispieť k zásobovaniu a vyskúšať si vyniesť niektoré suroviny (Dobrenoviny.sk).

Téryho chata

K ďalším vysokohorským chatám vo Vysokých Tatrách, na ktoré sa v rámci tejto bakalárskej práce zameriavame, patrí Téryho chata. Téryho chata je považovaná za najvyššie položenú chatu (2015 m.n.m.) s celoročnou prevádzkou a nachádza sa v Malej Studenej doline. Vlastníctvo chaty je rozdelené medzi Klub slovenských turistov (75 %) a Slovenský horolezecký spolok JAMES (25 %). Cieľom tohto združenia je prispieť k ekonomickej udržateľnosti podniku prostredníctvom efektívneho využitia ich zdrojov a odborných znalostí v oblasti cestovného ruchu a horolezectva. Prevádzkarom Téryho chaty je od roku 2014 Peter Michalka.

Téryho chatu dal postaviť v roku 1899 Uhorský karpatský spolok na základe osobnej iniciatívy Edmunda Téryho, banskoštiavnického lekára a priekopníka horolezectva. Na výstavbu bolo potrebné vyniesť viac ako 50 ton materiálu na chrbtoch nosičov, pričom pri prácach sa striedalo 125 z nich. Slávnostné otvorenie Téryho chaty sa konalo 21. 08. 1899. Až do roku 1933 bola najvyššie položenou chatou v Uhorsku. V rokoch 1983 – 1984 prešla chata rozsiahlou rekonštrukciou, napriek tomu si dodnes zachováva svoj typický vzhľad.

V kontexte ubytovacích zariadení v horských oblastiach, Téryho chata disponuje celkovou kapacitou 24 lôžok v troch izbách. Dve izby sú šesťposteľové a tretia izba má kapacitu dvanástich lôžok. Každé lôžko je vybavené perinou, vankúšom a posteľnou bielizňou. Toalety a sprchy sú k dispozícii v objekte, avšak v sprchách je dostupná iba studená voda. Chata je plne elektrifikovaná, čo znamená osvetlenie v každom prevádzkovom priestore. V prípade plnej obsadenosti chaty je poskytnutá možnosť núdzového prespania v jedálni. Hostia majú možnosť objednať si raňajky alebo polpenziu. Rezervácia ubytovania je možná pomocou emailovej komunikácie.

Chata poskytuje aj stravovacie služby prostredníctvom svojej jedálne, kde hostia majú možnosť výberu polievok a hlavných jedál. Súčasťou ponuky je aj zohľadňovanie osobitných požiadaviek hostí, napríklad vegetariánska strava.

Zásobovanie chaty sa zabezpečuje terénnym vozidlom (v zime skútrom) k unimobunke na Hrebienku a odtiaľ sú zásoby prenášané nosičmi na chatu. Väčšie zásoby pred začiatkom sezóny sú dopravované pomocou vrtuľníka.

Zbojnická chata

Zbojnická chata je situovaná v nadmorskej výške 1960 metrov, v údolí Veľkej Studenej doliny vo Vysokých Tatrách. V okolí chaty je veľký počet plies (26) rôznych veľkostí a charakterov. Chata je prístupná celoročne, pričom hlavná sezóna prebieha počas letných mesiacov. Chata je vo vlastníctve Klubu slovenských turistov a JAMES, ktorí zabezpečujú jej prevádzku, udržiavanie a podporu rozvoja. Miki Knižka je chatár Zbojníckej chaty od roku 2020 a skúsený horský vodca. Svoje zahraničné skúsenosti aplikuje pri riadení chaty aj horských expedíciách, čím prináša nové perspektívy pre návštevníkov a slovenský turistický priemysel.

Zbojnická chata stojí na súčasnom mieste už od roku 1907, kde bola pôvodne vybudovaná ako poľovnícka chata. Po viacerých prestavbách v roku 1986 dosiahla súčasnú podobu. V roku 1998 chata vyhorela. Vďaka mnohým jednotlivcom a organizáciám sa však podarilo chatu obnoviť a slávnostné otvorenie sa konalo v októbri 2001. Od tej doby funguje nepretržite, pričom si udržiava svoj pôvodný charakter a podobu.

Chata poskytuje turistické ubytovanie pre 16 ľudí v spoločnej izbe, ktoré je možné rezervovať len prostredníctvom emailu. Ubytovanie zahŕňa vankúš a prikrývku, avšak bez posteľnej bielizne. Hostia sú povinní mať vlastnú vložku do spacieho vaku. V prípade plnej obsadenosti lôžok je možnosť núdzového prespania na podlahe v jedálni s vlastným spacím vakom a karimatkou. Chata poskytuje prístup k umývárni so studenou vodou. Sprchy nie sú k dispozícii a suché toalety sa nachádzajú vonku, vedľa chaty. V chate nie je dostupný mobilný signál ani internet. Turistická kuchynka nie je súčasťou vybavenia a vlastný varič je možné použiť len v exteriéri pred chatou.

Stravovacie služby na Zbojníckej chate sú k dispozícii počas celého dňa, hostia majú na výber z troch druhov raňajok, jedál z dennej ponuky a večeru, ktorá zahŕňa polievku, hlavné jedlo, dezert a nápoj. Pre deti je možné objednať aj polovičné porcie a snažia sa vyhovieť aj špeciálnym požiadavkám, ako sú vegetariánske, vegánske alebo bezlepkové

jedlá. Hostia majú možnosť objednať si balíček na nasledujúci deň, ktorý je potrebné doobjednať deň vopred pri ubytovaní sa.

Využitie obnoviteľných zdrojov energie je kľúčovým aspektom prevádzkovania Zbojníckej chaty. Solárne panely sú účinným spôsobom získavania energie, ktorý umožňuje chatárovi minimalizovať používanie dieselových agregátov. Cieľom je presadiť ekologickejšie a udržateľnejšie riešenia v prevádzke chaty.

Zásobovanie Zbojníckej chaty je zabezpečené prostredníctvom nosičov na dennej báze. Počas zimnej sezóny sa využíva 5 až 6 nosičov a počas letnej sezóny, keď je chata najviac navštevovaná, počet nosičov narastá na 10 až 12. Na doplnenie zásob sa využíva aj vrtuľník dvakrát do roka, na začiatku a konci sezóny.

Chata M. R. Štefánika

Pod vrchom Ďumbier, priamo na turistickej „hrebeňovke“ Nízkych Tatier, sa nachádza vysokohorská Chata M. R. Štefánika, ktorá funguje nepretržite počas celého roka a je jedným z vysokohorských zariadení v Nízkych Tatrách, ktoré poskytuje služby pre turistov. Svojou výnimočnou polohou a schopnosťou fungovať celoročne, prispieva k udržaniu a rozvojuuristickej atraktivity tejto horskej oblasti.

V 50. rokoch počas socializmu bola chata premenovaná na Chatu hrdinov SNP. V roku 1990 sa chata vrátila k pôvodnému názvu. Jej vznik sa datuje do obdobia medzivojnových rokov. Výstavba prebiehala od roku 1924 do roku 1928, čo sa ukázalo byť komplikovaným procesom. Toto miesto sa stalo súčasťou politických a vojenských udalostí. Tento fakt mu dodáva ďalšiu vrstvu histórie a predstavuje významnú historickú stavbu so značným dedičstvom. Vzhľadom na svoju polohu a históriu je Chata generála Milana Rastislava Štefánika architektonickým a turistickým klenotom Nízkych Tatier.

Chatu vlastní Klub slovenských turistov, ktorý ju od roku 1991 prenajíma chatárovi pánovi Igorovi Fabriciusovi. Pod jeho vedením sa chata stala dôležitým bodom pre turistov z celého sveta, ktorí sem prichádzajú za zážitkami a krásami Nízkych Tatier. Medzi návštevníkmi chaty sú aj hostia z Afriky, Austrálie, Japonska, Južnej Ameriky, Mexika, Nového Zélandu, Spojených štátov amerických a mnohých ďalších krajín, čo svedčí o jej medzinárodnej popularite a prítlačivosti.

Ako poskytovateľ ubytovacích a stravovacích služieb táto vysokohorská chata hrá dôležitú úlohu v rámci turistických aktivít v tomto horskom prostredí. Chata poskytuje turistické ubytovanie v podobe šiestich osemposteľových izieb a jednej dvojposteľovej

izby. Pre turistov, ktorí preferujú alternatívne formy prespávania, ako je spací vak, je k dispozícii nocľaháreň s matracmi. Ako jedna z mála chát umožňuje aj pobyt so psami, pričom je pre nich vyhradené miesto vo vonkajšej drevárni. Chata disponuje toaletami a sprchou s teplou vodou, čo predstavuje relatívne neobvyklý štandard v tomto vysokohorskom prostredí, a zabezpečuje tak komfort a hygienické podmienky pre všetkých hostí. Medzi ďalšie poskytované služby patrí aj sušiareň, kde hostia majú možnosť využiť vyhrievaný sušiak topánok.

Stravovanie je zabezpečené v jedálni, kde je ponúkaná varená strava. V letnej sezóne je k dispozícii bufet na terase, čo prispieva k celkovému pohodliu a spokojnosti návštevníkov. Chata môže ubytovať maximálne 70 osôb a zároveň poskytovať stravovacie služby pre 48 osôb, pričom v lete táto kapacita môže dosiahnuť až 100 hostí. Toto zariadenie a služby sú navrhnuté s dôrazom na vysoký štandard pohostinnosti a komfortu. Počas svojho pôsobenia na tejto chate môžeme vidieť, že Igor Fabricius sa neustále snaží zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb a prispieť k zlepšeniu ekonomickej situácie chaty a spokojnosti hostí.

Počas letných mesiacov je chata pravidelne zásobovaná nosičmi v počte 5 až 6 osôb, pričom sú medzi nimi aj ženy. V zimných mesiacoch, za vhodných podmienok, je zásobovanie zabezpečované pomocou štvorkolky so snežnými pásmi. Okrem toho môžu turisti prispieť k zásobovaniu chaty dreveným palivom, za odmenu vo forme čaju alebo polievky. Chata kombinuje tradičné metódy zásobovania s inovatívnymi, ako sú štvorkolky a spolupráca s turistami. Táto multifunkčná stratégia nielenže zabezpečuje stabilnú prevádzku chaty, ale aj podporuje udržateľnosť a samosprávu prostredníctvom efektívneho využitia dostupných zdrojov.

Chata pod Borišovom

Chata pod Borišovom, vo vlastníctve Regionálnej rady Klubu slovenských turistov Turiec, predstavuje dôležitý bod turistickej infraštruktúry vo Veľkej Fatre. Vedenie chaty prevzal v roku 2020 Michal Bruno. S viac ako dvadsaťročnou profesionálnou históriou, z ktorej väčšinu strávil ako zamestnanec na Zamkovského chate a Chate pri Zelenom plese, má skúsenosti s prevádzkou a fungovaním horských ubytovacích zariadení. Neskôr sa venoval chatárčeniu na Zbojníckej chate. Jeho skúsenosti a odbornosť poskytujú záruku kvalitnej prevádzky a služieb na Chate pod Borišovom. Chata sa nachádza v blízkosti sedla medzi vrchmi Borišov a Ploská. Svojou polohou na križovatke turistických chodníkov ponúka návštevníkom viaceré prístupové trasy.

Chata pod Borišovom ponúka ubytovanie pre turistov s kapacitou 20 osôb, tri šesťposteľové a jednu dvojposteľovú izbu, pričom všetky postele sú poschodové. Ubytovanie má turistický charakter, čo znamená, že hostia si rezervujú lôžko a môžu byť ubytovaní na spoločnej izbe s inými turistami. Rezervácia ubytovania je možná cez rezervačný systém na hlavnej stránke chaty. Chata neposkytuje ubytovanie so psom a taktiež nie je možné rezervovať ubytovanie "na podlahe" alebo v jedálni. Takéto ubytovanie sa poskytuje výhradne na riešenie nečakaných situácií. Vybavenie chaty nezahŕňa teplú vodu ani sprchy, k dispozícii je malá umývárňa so studenou vodou, prípadne môžu návštevníci využiť pramene v okolí chaty. Toalety sú k dispozícii len ako suché WC.

Chata ponúka komplexné stravovacie služby, čím vytvára atraktívnu ponuku pre návštevníkov. Stravovanie je organizované formou okienkového výdaja, čo umožňuje flexibilitu v poskytovaní jedál. Ponuka zahŕňa jednoduché polievky, tradičné slovenské jedlá a raňajky v závislosti od denných, víkendových a sezónnych návštevnosti.

V rámci technických zlepšení, prevádzkar chaty zabezpečil inštaláciu zosilňovača signálu a antény na telefón, čo umožňuje hosťom získať spojenie aj v oblastiach so slabým signálom. Boli nainštalované solárne panely na získavanie elektriny, čím sa stáva chata energeticky nezávislou a nemusí sa spoliehať výlučne na dieselové agregáty. Tieto technické inovácie nielen zlepšujú komfort pobytu pre hostí, ale rovnako prispievajú k udržateľnosti prevádzky chaty a zníženiu jej ekologickej stopy. V Chate pod Borišovom sa elektrická energia využívala primárne na zabezpečenie nevyhnutných spotrebičov potrebných k prevádzke a poskytovaniu stravovacích služieb. Napriek dostupnosti elektrickej energie vďaka solárnym panelom, v priestoroch jedálne sa dodnes preferuje osvetlenie pomocou petrolejových lúč. Táto tradícia vytvára osobitú atmosféru a pripomína návštevníkom historický charakter chaty.

Prevádzku chaty zabezpečujú celkovo šiesti zamestnanci, mimo hlavnej sezóny sú to obvykle dvaja až traja zamestnanci, v hlavnej sezóne a počas víkendov ich počet narastá. Tieto informácie sú kľúčové pre efektívne plánovanie a riadenie personálu v závislosti od sezónnych a víkendových fluktuácií návštevnosti chaty.

S ohľadom na svoju polohu patrí táto chata medzi ďalšie horské chaty na Slovensku, ktoré sú zásobované prostredníctvom nosičov. Povolanie nosiča je typické pre slovenské horské regióny, najmä Tatry, a predstavuje dôležitú súčasť miestnej kultúry a tradície. Tým, že táto chata funguje na podobnom princípe zásobovania aj mimo Tatier, prispieva k zachovaniu tohto povolania a k udržaniu jeho tradície. Poznanie tejto siete

horských chát a ich zásobovacích metód je dôležité pre plánovanie a manažment horskej turistiky a zážitkov nielen v Tatrách, ale aj v iných horských oblastiach na Slovensku.

2.2. Porovnanie ponuky služieb vo vybraných vysokohorských chatách

Z porovnania ubytovacích služieb sledovaných vysokohorských chát vyplýva, že každá z nich má svoje vlastné charakteristiky a špecifiká. Kapacita lôžok sa odvíja od zámeru a veľkosti chaty. Niektoré chaty preferujú maximalizáciu využitia svojich ubytovacích kapacít, čo sa prejavuje aj ponukou núdzových lôžok v prípade plnej obsadenosti. Iné chaty však núdzové lôžka neponúkajú. Ďalším rozdielom je úroveň kvality ubytovania. Každá chata sa snaží poskytnúť pohodlné a príjemné prostredie, avšak sú medzi nimi rozdiely v počte izieb a lôžok. Niektoré chaty disponujú len jednou izbou, vhodnou pre menšie skupiny alebo jednotlivcov, zatiaľ čo iné majú viacero izieb, čím dokážu ubytovať aj väčšie skupiny.

V rámci porovnania ubytovacích možností vybraných chát vyniká Chata M. R. Štefánika ako jediná, ktorá poskytuje možnosť pobytu so psami. Táto špecifická výhoda zohľadňuje individuálne potreby návštevníkov a môže ovplyvniť ich rozhodovací proces pri výbere ubytovania. Je dôležité poznamenať, že vo vysokohorských častiach Tatranského národného parku, ako sú štíty a vysokohorské chaty, je zákaz vstupu so psami, ktorý vydal TANAP z dôvodu ochrany prírodnej oblasti.

Vybavenosť vysokohorských chát na Slovensku sa výrazne líši. Väčšina z nich nemá prístup k internetovému pripojeniu, s výnimkou Skalnatej chaty, ktorá túto službu svojim hosťom ponúka. Čo sa týka sociálnych zariadení, väčšina chát disponuje suchými toaletami, len niektoré majú k dispozícii klasické splachovacie toalety. Ani sprchy nie sú v každej vysokohorskej chate samozrejmosťou. Často ide o jednoduché umývárne so studenou vodou, s výnimkou Chaty M. R. Štefánika, ktorá ponúka sprchy s teplou vodou. V súčasnosti každá vysokohorská chata disponuje dieselovým agregátom a solárnymi panelmi na získavanie elektrickej energie. Niektoré chaty majú dokonca taký počet solárnych panelov, že môžu fungovať bez použitia agregátov alebo ich využívajú minimálne. Napriek dostupnosti moderných technológií využívajú Chata pod Borišovom a Chata pod Rysmi aj petrolejové lampy na osvetlenie, aby zachovali tradičnú atmosféru vysokohorských chát. Ostatné chaty sú vybavené bežným elektrickým osvetlením, ktoré je prispôbené ich potrebám.

Tabuľka 2 Cenník ubytovacích služieb vybraných vysokohorských chát

Cena	osoba/ noc	viac nocí	dieťa	núdzové lôžko	Zľavy pre členov turistických klubov	Daň z ubytov ania	Raňajky	Večera
Skalnatá chata	36€ - 32€	33€ - 25€	5€ a 25%	-	15% - 10%,	2€	-	-
Chata pod Rysmi	30€	-	-	-	50 %	2€	7€	-
Téryho chata	43,50 €	-	12€	22,50€	50%	1,50€	6€,	-
Zbojnícka chata	44€	-	50%	12€	50%	-	6€	14 €
Chata M. R. Štefánika	35€ - 90€	-	21€	30€	21€ - 30€		7€	-
Chata pod Borišovom	20€ - 25€	-	-	-	20% - 50%	0,60 €	7€	10€

Zdroj: vlastné spracovanie

Cenová politika horských chát sa líši podľa viacerých faktorov vrátane typu izieb, počtu nocí, veku hostí, dostupnosti núdzových lôžok, stravovania a dodatočných služieb. Skalnatá chata a Chata M. R. Štefánika ponúkajú ceny na základe typu izieb, pričom Skalnatá chata poskytuje zľavy pri rezerváciách na dve a viac nocí. Núdzové lôžka sú dostupné v Téryho chate, Zbojnickej chate a Chate M. R. Štefánika, ostatné chaty ich majú pripravené len pre nečakané situácie. Raňajky a večere sú vo väčšine chát dostupné za príplatok, s výnimkou Chaty M. R. Štefánika, kde sú zahrnuté v cene ubytovania.

Každá z vysokohorských chát disponuje vlastným systémom rezervácií, ktorý sa môže líšiť v závislosti od preferencií prevádzkovateľa. Väčšina chát preferuje online rezerváciu, ktorá je k dispozícii cez formulár na webových stránkach. Návštevníci majú možnosť kontaktovať niektoré chaty aj prostredníctvom telefonického čísla. Chata pod Rysmi má odlišný systém prijímania rezervácií na ubytovanie v porovnaní s ostatnými chatami, ako jediná prijíma rezervácie prostredníctvom SMS správ.

Vzhľadom na vysokú nadmorskú výšku a polohu v horskom teréne, môžu vysokohorské chaty čeliť výzvam spojeným s nepriaznivým počasím, ako sú silné búrky, hustá hmla či snehové prehánky. Tieto faktory môžu mať vplyv na množstvo návštevníkov a celkový výnos chaty. Na druhej strane, chaty v oblastiach ako Veľká a Malá Fatra, môžu profitovať zo stabilnejšieho horského prostredia s menej extrémnym počasím, čo môže prilákať turistov hľadajúcich pokojnejšie a spoľahlivejšie prostredie. Tieto faktory môžu ovplyvniť strategické rozhodnutia chaty v oblasti marketingu,

ponuky služieb a cenovej politiky. Okrem toho je potrebné zohľadniť aj geografickú polohu chaty, pričom vysokohorské chaty v oblasti Nízkych a Vysokých Tatier môžu očakávať väčší záujem turistov, a teda aj vyššiu návštevnosť a tržby v porovnaní s chatami v iných horských oblastiach.

Vysokohorské chaty v oblasti Nízkych a Vysokých Tatier sa často snažia vytvoriť zaujímavé a atraktívne ponuky s cieľom prilákať viac turistov. Napríklad Skalnatá chata sa počas zimnej sezóny angažuje v organizovaní súťaží so snehuliakmi a ponúka netradičné zážitky, ako napríklad pracovanie na vysokohorskej chate, tzv. "Hore office", čím oslovuje zamestnancov pracujúcich v kancelárskom prostredí. Súčasne vysokohorské chaty ako Chata M. R. Štefánika, Chata pod Rysmi, Téryho chata a Zbojnícka chata svojou unikátnou polohou, špecializáciou na horolezectvo a skialpinizmus, automaticky prilákajú určitú cieľovú skupinu, čo im umožňuje zamerať sa na konkrétny typ hostí. Tieto chaty nemusia klásť taký dôraz na aktívne lákadlá a marketingové aktivity, pretože sú atraktívne samy osebe pre športovcov vyhľadávajúcich túto špecifickú formu rekreácie v horách. Môžu sa tak sústrediť na zvýšenie kvality poskytovaných služieb a na ďalšie možnosti zlepšenia hostiteľského prostredia.

2.2.1. Analýza dát získaných pološtruktúrovanými rozhovormi

V pološtruktúrovaných rozhovoroch s chatárom zo Skalnatej chaty, ktorý prebiehal prostredníctvom emailovej komunikácie dňa 26. 04. a zamestnancom Chaty M. R. Štefánika, s ktorým som viedla telefonický rozhovor dňa 04. 05., sme sa sústredili na pochopenie rôznych aspektov prevádzkovania týchto chát. Respondenti poskytli pohľad na najatraktívnejšie prvky návštevy chaty. Hodnotili sme, či sú súčasné služby dostatočné a aké sú možnosti ich rozšírenia. Rozprávali sme sa o zmene ponuky služieb v závislosti od ročných období. Analyzovali sme, aké majú skúsenosti s rôznymi typmi návštevníkov a ich preferenciami. Zisťovali sme, ako sa získaná spätná väzba využíva na zlepšenie poskytovaných služieb a ako chaty spolupracujú s miestnymi obchodníkmi na podporu miestnej ekonomiky. Rozoberali sme, či si chaty vymieňajú informácie a skúsenosti medzi sebou. Zamerali sme sa aj na plány chát na zlepšenie a rozšírenie ponuky služieb v budúcnosti. Posúdili sme, ako špecifické vlastnosti chát ovplyvňujú ponuku služieb. Rozoberali sme fungovanie chaty s ohľadom na zásobovanie, personál a energiu, ako aj súvisiace problémy a obmedzenia. Celkovo komunikácia s oboma

respondentmi prebiehala ľahko a efektívne. Každý z nich bol ochotný a otvorený k odpovedaniu na otázku a poskytnutiu užitočných informácií.

Pri vyhodnocovaní rozhovoru s chatárom zo Skalnatej chaty sme identifikovali niekoľko kľúčových hľadísk. Pokiaľ ide o najatraktívnejšie aspekty návštevy chaty, chatár zdôraznil tradíciu nosičstva, vysokohorskú atmosféru, výhľady a históriu chaty. V odpovedi na otázku týkajúcu sa ponuky služieb, konkrétne ubytovacích možností, chatár potvrdil, že súčasná ponuka je dostatočná, a preto nemajú potrebu rozširovať ubytovacie kapacity. Uviedol, že sa snažia čiastočne meniť jedálny lístok podľa ročných období. S ohľadom na klientelu chatár uviedol, že na chatu často prichádzajú peší turisti, lyžiari, skialpinisti a horolezci. Potvrdil tiež, že vyhodnocujú spätnú väzbu od hostí, snažia sa neustále sledovať svetové trendy a aplikovať ich na svoje pomery. V spolupráci s regionálnymi obchodníkmi sa usilujú nakupovať od dodávateľov z Kežmarku. Medzi ďalšie spolupráce patria aj výmena informácií s ostatnými chatami a odporúčanie hostí na vhodné ubytovanie v prípade, že ich požiadavky môžu byť na inej chate lepšie splnené. Ako stratégiu na zlepšenie a rozšírenie ponuky služieb, chatár uviedol neustále sledovanie svetových trendov a ich prispôbenie sa podmienkam chaty. Špecifiká chaty, ako veľkosť kuchyne a možnosti logistiky, majú najväčší vplyv na ponuku služieb. Čo sa týka procesu fungovania chaty, zásobovanie prebieha pomocou lanoviek a nosičov, pričom na chate pomáha viacero chatárových kamarátov.

Po analýze odpovedí, z rozhovoru so zamestnancom Chaty M. R. Štefánika, sme identifikovali niekoľko kľúčových prvkov. Zamestnanec zdôraznil historický význam chaty ako hlavného lákadla pre návštevníkov. Pokiaľ ide o služby chaty, potvrdil, že ponuka zostáva konzistentná, avšak sú ochotní zohľadniť špeciálne požiadavky, ako sú bezlepkové alebo bezlaktózové jedlá. Ďalej uviedol, že chatu navštevujú rôzne typy klientov, pričom ide o vyhľadávané miesto pre skialpinistov a horolezcov. Ohľadom spätných väzieb od hostí poznamenal, že zvyčajne sú návštevníci rôznorodí. Zdôraznil spoluprácu s regionálnymi dodávateľmi, pričom spomenul napríklad spoluprácu s pivovarom Urpiner a ďalšími dodávateľmi z oblasti Banskej Bystrice. Tiež informoval o pravidelných stretnutiach s inými chatármi, ktoré považuje za prospešné pre získanie nových poznatkov. Stratégie na vylepšenie a rozšírenie ponuky služieb, sú súčasťou bežného fungovania chaty, avšak konkrétne stratégie nešpecifikoval. Do budúcnosti plánujú zvýšiť kvalitu poskytovaných ubytovacích a stravovacích služieb prostredníctvom menších opráv, pričom však neplánujú rozsiahlu rekonštrukciu.

Tabuľka 3 Porovnanie vybraných parametrov skúmaných chát

	Skalnatá chata	Chata M. R. Štefánika
Obmena ponuky občerstvenia	Podľa sezóny	Stála ponuka
Nákup od regionálnych dodávateľov	Kežmarok	Banská Bystrica
Vyhodnotenie spätnej väzby od zákazníkov	Vyhodnocujú	Nevyhodnocujú
Spolupráca medzi vysokohorskými chatami	Áno	Áno
Proces zásobovania	Lanovka a nosiči	Nosiči a štvorkolka s pásmi
Aktuálnu ponuku služieb chaty	Dostatočná	Vyhovujúca
Najatraktívnejší aspekt chaty	Tradícia, výhľady a vysokohorská atmosféra	História
Stratégia	Sledovanie najnovších trendov	Nebola konkrétne špecifikovaná
Typ hostí	Horolezci, lyžiari, turisti, skialpinisti	Horolezci, skialpinisti, turisti
Najviac ovplyvňujúce ponuku služieb	Veľkosť kuchyne a každodenné logistika	Bez odpovede

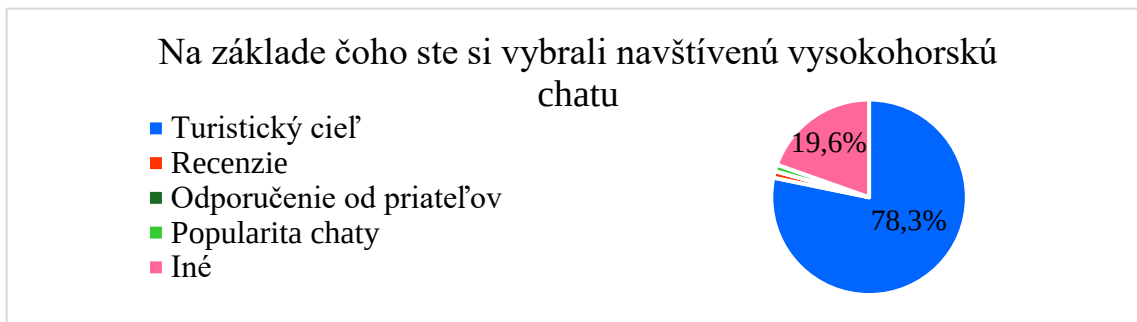
Zdroj: Vlastné spracovanie

2.2.2. Analýza dát získaných dotazníkom

Dôležitým zdrojom informácií pre túto časť bakalárskej práce boli dotazníky, ktoré sme zaslali respondentom z radov návštevníkov vysokohorských chát. Dotazníky sme zverejnili prostredníctvom sociálnych sietí s cieľom zhromaždiť informácie o využívaní služieb vysokohorských chát. Dotazník bol zameraný na komunitu ľudí, ktorí sa zaujímajú o turistiku, horolezectvo a skialpinizmus. Celkovo sme získali odpovede od 92 respondentov, ktorí nám poskytli dôležitý pohľad na ich potreby a preferencie týkajúce sa služieb poskytovaných v týchto chatách. Dotazník sa skladal z 13 otázok, ktoré sa týkali rôznych aspektov ubytovania, stravovania a ďalších služieb, čo nám umožnilo získať ucelený obraz očakávaní a požiadaviek turistov v oblasti vysokohorskej turistiky.

Z výsledkov dotazníka vyplýva, že 42,4 % respondentov patrilo do vekovej skupiny 26 až 35 rokov. Táto veková skupina predstavuje významný podiel zúčastnených a môže mať významný vplyv na preferencie a očakávania týkajúce sa služieb poskytovaných vysokohorskými chatami.

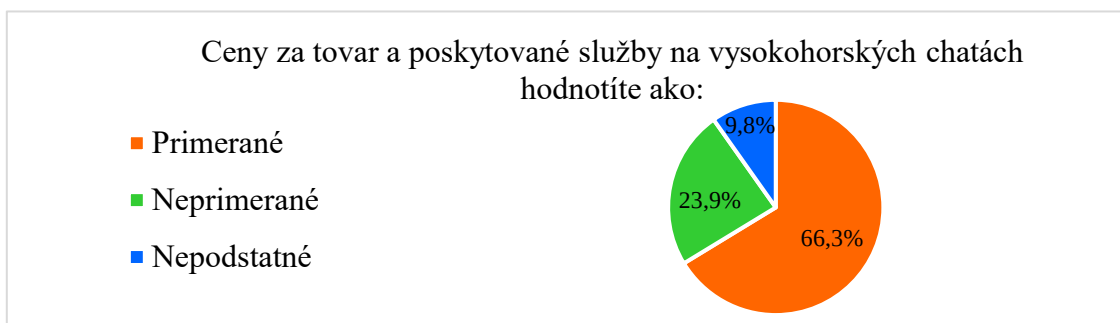
Na základe analýzy sme zistili, že takmer 70 % respondentov navštevuje vysokohorské chaty celoročne. Tento údaj naznačuje, že väčšina zúčastnených preferuje aktivity v horskom prostredí bez ohľadu na sezónu, čo poukazuje na vysokú atraktivitu a využiteľnosť týchto zariadení počas všetkých období v roku.

Graf 1 Na základe čoho ste si vybrali navštívenú vysokohorskú chatu

Prameň: Vlastné vypracovanie

Z výsledkov dotazníka sme zistili, že 78,3 % respondentov uviedlo turistický cieľ ako hlavný dôvod výberu návštevy vysokohorskej chaty. Tento údaj naznačuje, že pre väčšinu účastníkov je prioritou objavovať nové turistické trasy a miesta, čo podčiarkuje význam a atraktivitu horských destinácií pre turistiku. Odpoveď "Iné" sa vyskytla v 19,6 % prípadov a poukazuje na existenciu rôznorodých individuálnych dôvodov. Tieto výsledky naznačujú, že motivácia návštevníkov vysokohorských chát je zložitá a zahŕňa kombináciu turistických ciest, osobných preferencií a vplyv odporúčaní alebo popularitu chaty.

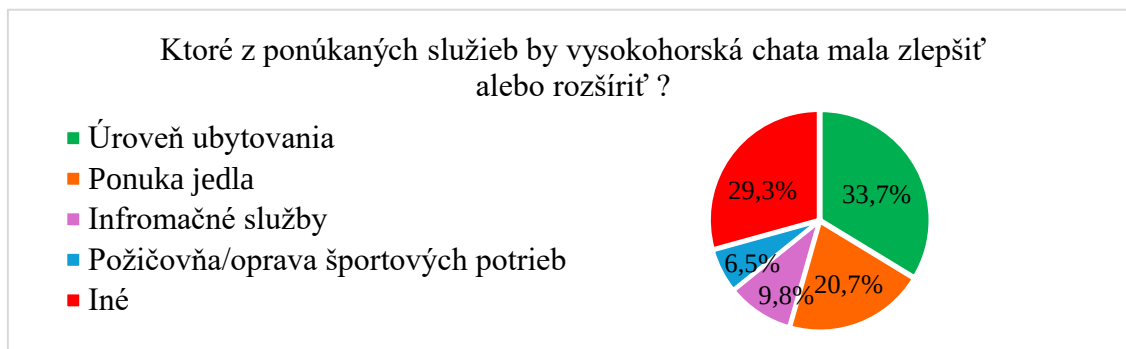
Graf 2 Ceny za tovar a poskytnuté služby na vysokohorských chatách hodnotíte ako

Prameň: Vlastné spracovanie

Vyhodnotenie odpovedí na otázku o cenách za tovar a služby na vysokohorských chatách ukázalo, že 66,3 % respondentov hodnotilo ceny ako "Primerané", zatiaľ čo 23,9 % ich považovalo za "Neprimerané" a 9,8 % za "Nepodstatné". To nasvedčuje, že väčšina účastníkov je spokojná s cenovou politikou chát a len malá časť má výhrady.

Pre prevádzkovateľov chat je dôležité zohľadniť tieto zistenia pri stanovení cien a prispôbiť svoje služby tak, aby čo najlepšie vyhovovali potrebám zákazníkov.

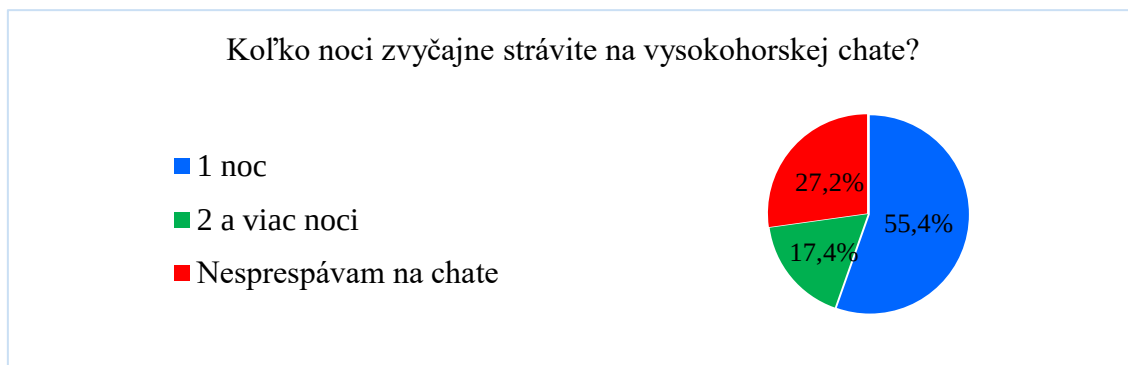
Analýza odpovedí na otázky o najväčšom pozitívne a negatívne vysokohorskej chaty odhalila významné zistenia. Viac ako 40 % respondentov identifikovalo lokalitu ako kľúčový pozitívny aspekt, ďalších 26,1 % uviedlo zážitok ako najvýznamnejší pozitívny faktor. Respondenti jasne identifikovali ceny (29,3 %) ako najvýraznejšie negatívum. Prekvapením bolo zistenie, že 28,3 % respondentov zvolilo možnosť "Iné", svedčiac o rôznych názoroch a skúsenostiach. Kvalitu poskytovaných ubytovacích služieb ako negatívny aspekt identifikovalo 18,5 % respondentov. Pri vyhodnotení otázky bol tento údaj očakávaný. Tento názor prináša dôležité informácie, keďže reflektuje rôzne faktory, ktoré ovplyvňujú celkovú spokojnosť hostí a zdôrazňuje dôležitosť kvality poskytovaných služieb.

Graf 3 Ktoré z ponúkaných služieb by vysokohorská chata mala zlepšiť alebo rozšíriť ?

Prameň: Vlastné spracovanie

Výsledky dotazníkového prieskumu naznačujú, že 33,7 % respondentov identifikovalo úroveň ubytovania ako oblasť, ktorá by sa mala zlepšiť alebo rozšíriť. Ďalších 29,3 % respondentov uviedlo „iné“ oblasti, ktoré by mohli byť zlepšené alebo rozšírené, zatiaľ čo 20,7 % respondentov by zlepšilo ponuku jedál. Tieto údaje naznačujú, že existuje určitý priestor na vylepšenie a rozšírenie služieb vysokohorských chat, predovšetkým v oblasti ubytovania a stravovania.

Graf 4 Koľko noci zvyčajne strávite na vysokohorskej chate?

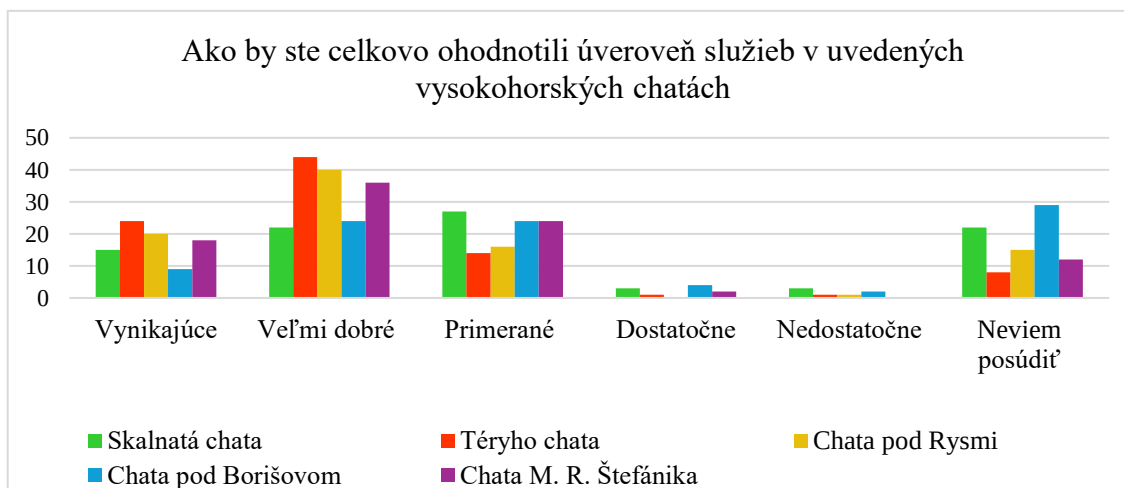
Prameň: Vlastné spracovanie

Podľa výsledkov dotazníka sa preferencie návštevníkov vysokohorských chát líšia pokiaľ ide o dĺžku ich pobytu. Väčšina respondentov, konkrétne 55,4 %, strávilo na chate iba jednu noc. Zaujímavé je, že 17,4 % respondentov uviedlo, že na chate zvyčajne trávia dve alebo viac nocí, čo poukazuje na záujem aj o dlhšie pobyty. Zistenie, že 27,2 % respondentov neplánuje stráviť noc na vysokohorskej chate, naznačuje, že táto časť cestovateľskej komunity neprejavuje záujem o ubytovanie na vysokohorskej chate. Na základe tohto výsledku možno konštatovať, že takmer tretina respondentov uprednostňuje iné formy využitia vysokohorských chát, ako zastávku počas túr alebo ako bod, kde si oddýchnu a doplnia energiu.

Podľa výsledkov hodnotenia úrovne poskytovaných služieb na jednotlivých vysokohorských chatách môžeme pozorovať rôznorodosť hodnotení. Úroveň služieb Skalnatej chaty bola respondentmi hodnotená ako primeraná (27%) alebo veľmi dobrá (22%). Viac ako štvrtina respondentov nemá skúseností so službami tejto chaty. Chata pod Rysmi zaznamenala významné podiely respondentov, ktorí hodnotili jej služby ako veľmi dobré (40%) alebo dokonca vynikajúce (20%). V prípade Chaty pod Borišovom až 29% respondentov nevyjadrilo hodnotenie. Medzi tými, ktorí ju hodnotili 24% považuje úroveň služieb chaty za primeranú a veľmi dobrú. Chata M. R. Štefánika získala pomerne vysoké hodnotenia, pričom 36 % respondentov označuje úroveň jej služieb za veľmi dobrú a ďalších 24% ich považuje za primerané. Pre 18% respondentov je úroveň služieb chaty vynikajúca. Rôznorodosť výsledkov poukazuje na odlišnú úroveň poskytovaných služieb v jednotlivých chatách a reflektuje subjektívne vnímanie týchto služieb respondentmi.

Získané odpovede na otázku týkajúcu sa nedostatkov v ponuke služieb vysokohorských chát ukazujú, že väčšina respondentov nemá žiadne špecifické požiadavky. Niektorí účastníci prieskumu uviedli ako nedostatok absenciu

vegetariánskych alebo zdravších jedál, čo naznačuje potrebu väčšej rozmanitosti ponuky. Ďalšie požiadavky sa týkali infraštruktúry, ako je teplá voda a lepšie sociálne zariadenia, čo svedčí o dopyte po vyššom štandarde komfortu a hygienických podmienok. Tieto odpovede poskytujú užitočný pohľad na oblasti, v ktorých by mohli vysokohorské chaty vylepšiť svoju ponuku služieb s ohľadom na potreby a očakávania návštevníkov.

Graf 5 Ako by ste celkovo ohodnotili úroveň služieb v uvedených vysokohorských chatách

Prameň: Vlastné spracovanie

Analýzou odpovedí na otázku týkajúcu sa návštevy vysokohorských chát na Slovensku sme identifikovali preferencie respondentov. Výsledky nám ukazujú, že niektoré chaty boli podstatne častejšie navštevované ako ostatné. Medzi najčastejšie navštevované chaty patria všetky hodnotené chaty - Skalnatá chata, Téryho chata, Zbojnícka chata, Chata pod Rysmi a Chata M. R. Štefánika. Jediná Chata pod Borišovom je menej navštevovaná.

Faktor, ktorý má významný vplyv na výber vysokohorskej chaty, je jej poloha. Tento záver vychádza z analýzy odpovedí respondentov na otázku týkajúcu sa preferencií pri výbere chaty. Polohe chaty bola pridelená najvyššia dôležitosť, čo poukazuje na jej kľúčovú úlohu v rozhodovacom procese návštevníkov. Ďalšie faktory, ako sú stravovacie možnosti, cena a kvalita ubytovania, tiež ovplyvňujú výber, avšak poloha sa javí ako najdôležitejšia.

V kontexte analýzy preferencií respondentov sme sa zamerali na identifikáciu využívaných služieb na vysokohorskej chate. Odpovede na otázku týkajúcu sa preferovaných služieb nám poskytli cenné informácie o potrebách návštevníkov počas

ich pobytu. Z výsledkov vyplýva, že najväčší dôraz respondentov bol kladený na občerstvenie, čo naznačuje jeho význam v rámci poskytovaných služieb. Nocľah a úkryt, v prípade zlého počasia, boli tiež významnými službami, ktoré respondenti často využívali. Zaujímavé je, že žiadny z respondentov nevyužíval služby na chate ako je oprava/požičovňa športových potrieb alebo nezisťoval žiadne informácie. Tieto zistenia naznačujú, že návštevníci chát neočakávajú v ponuke špeciálne služby, dávajú prednosť hlavne občerstveniu a iným základným službám.

ZÁVER

V bakalárskej práci sme sa zamerali na porovnanie ponuky služieb medzi vybranými vysokohorskými chatami na Slovensku. Naším hlavným cieľom bolo identifikovať rozdiely v poskytovaných službách a zároveň aj porozumieť charakteristike podnikov v cestovnom ruchu. Naša analýza ukázala, že každá z vybraných chát ma svoje špecifikácie a charakteristiky, ktoré ovplyvňujú ich ponúkané služby.

V praktickej časti sme zhodnotili výsledky získané prostredníctvom dotazníka a rozhovorov. Pre návštevníkov je dôležitá celoročná dostupnosť chát a ich geografická poloha. Hodnotenie služieb nám umožnilo identifikovať silné stránky, pričom preferovanými službami sú stravovanie a ubytovanie. Väčšina respondentov nevyjadrila konkrétne návrhy zmien, no názory na úroveň poskytovaných služieb ukázali priestor na zlepšenie. Rozhovory so zástupcami chát, odhalili cenné informácie o prevádzkových stratégiách a prístupe k službám. Zistili sme, že medzi chatami existuje spolupráca a vzájomná pomoc. Je identifikovaný silný záujem o zachovanie a posilnenie lokálnej ekonomiky. Proces zásobovania je založený na tradičných metódach.

Navrhli sme niekoľko možností na zlepšenie a odlišenie ponuky vysokohorských chát na Slovensku. Vzhľadom na trendy a nároky návštevníkov odporúčame dobudovať sociálne zariadenia, čo by prispelo k zvýšeniu pohodlia a komfortu. Konkrétne pre Chatu pod Borišovom odporúčame využiť potenciál termálnych prameňov v blízkosti chaty, a tak vytvoriť jedinečné miesto medzi vysokohorskými chatami na Slovensku. V miestach so stabilným signálom umožniť platby kartou. Poskytnutie služby požičovne športových pomôcok alebo vybavenia do vysokohorského prostredia. Organizovanie rôznych podujatí a workshopov v chatách s väčšou kapacitou ako je napríklad Chata M. R. Štefánika. Workshopy alebo prednášky o miestnej kultúre, o vhodnom správaní a správnej výbave vo vysokohorských oblastiach. Implementácia týchto návrhov by mala byť zvážená a prispôbena potrebám a možnostiam rozvoja jednotlivých chát.

Súčasťou bakalárskej práce bolo identifikovanie kľúčových poznatkov o ponuke služieb vo vysokohorských chatách na Slovensku. Analýza dotazníkov a rozhovorov odhalila preferencie a spokojnosť návštevníkov, ako aj fungovanie chatárskych prevádzok. Výsledky ukázali možnosti na zlepšenie a rozšírenie služieb, čo by mohlo zvýšiť atraktivitu vybraných chát a odlíšiť ich od konkurencie. Navrhované opatrenia by mohli pozitívne ovplyvniť udržateľný rozvoj vysokohorských chát. Táto práca prispieva

k lepšiemu pochopeniu špecifik a potenciálu vysokohorského cestovného ruchu na Slovensku.

SUMMARY

In our bachelor's thesis, we focused on comparing the range of services between selected high-altitude chalets in Slovakia. Our main goal was to identify the differences in the services provided and at the same time to understand the characteristics of businesses in the tourism industry. Our analysis showed that each of the selected cottages has its own specifications and characteristics that affect the services they offer.

In the practical part, we evaluated the results obtained through the questionnaire and interviews. Year-round availability of cottages and their geographical location are important for visitors. The evaluation of services allowed us to identify strengths, with catering and accommodation being the preferred services. The majority of respondents did not express specific suggestions for changes, but opinions on the level of services provided showed room for improvement. Interviews with representatives of the cottages revealed valuable information about operational strategies and access to services. We found that there is cooperation and mutual assistance between the lodges. They expressed an interest in preserving and strengthening the local economy. The supply process is based on traditional methods.

We have proposed several options for improving and differentiating the offer of alpine chalets in Slovakia. Taking into account the trends and demands of visitors, we recommend the completion of social facilities, which would contribute to increasing convenience and comfort. Specifically for Chata pod Borišov, we recommend using the potential of the thermal springs near the cabin, thus creating a unique place among high-altitude cabins in Slovakia. Enable card payments in places with a stable signal. Provision of the rental service of sports equipment or equipment for the alpine environment. Organizing various events and workshops in cottages with a larger capacity, such as the M.R. Štefánika Cottage. Workshops or lectures on local culture, appropriate behavior and proper equipment in high mountain areas. The implementation of these proposals should be considered and adapted to the needs and development possibilities of individual cottages.

Part of the bachelor's thesis was the identification of key knowledge about the offer of services in high-altitude chalets in Slovakia. The analysis of questionnaires and interviews revealed the preferences and satisfaction of visitors, as well as the functioning of the cottage operations. The results showed possibilities for improving and expanding services, which could increase the attractiveness of the selected cottages

and differentiate them from the competition. The proposed measures could positively affect the sustainable development of alpine huts. This work contributes to a better understanding of the specifics and potential of high-mountain tourism in Slovakia.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. BIEGER, T., 2005. *Management von Destinationen*. Nemecko: Oldenbourg, 384 s. ISBN 978-3486576566.
2. BOHUŠ, I. ml, 2014. *Tatranské chaty*. Tatranská Lomnica: Vydavateľstvo I & B Tatry, 76s, ISBN 9788089575053.
3. BUTT, N., PRICE. M., 1999. *Mountain People, Forests, and Trees: Strategies for Balancing Local Management and Outside Interests*. Mountain Forum. USA. pp. 57.
4. Flagestad, A. a Hope, C. 2001. *Strategický úspech v destináciách zimných športov*(online). s. 461.Dostupné na internete:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S221197361730065X#bb0165>
5. FRANK, I., 2014. *Čistírny odpadných vod v horských oblastiach*(online). Brno, Diplomová práca, VÚT Brno. s. 26. Vedúci práce prof. Hlavínek P., CSc.,MBA Dostupné na internete: https://os-ca0.czwa.cz/assets/custom/dokumenty/horske-cov-2014/08_HORSKE_COV2014_FRANK.pdf
6. GAJDOŠÍKOVÁ, Z. 2020. *Udržateľný rozvoj cestovného ruchu v horských strediskách*. Banská Bystrica: Belianum, s. 180, ISBN 9788055717098
7. GÚČIK, M., 2001. *Cestovný ruch pre hotelové a obchodné akadémie*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo. s. 111, ISBN 80-08-03071-2.
8. GÚČIK, M. a kol., 2006. *Výkladový slovník cestovný ruch, hotelierstvo a pohostinstvo*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 216 s., ISBN 8010003603
9. GÚČIK, M., 2011. *Cestovný ruch*, Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, 111 s., ISBN 9788010025404
10. GÚČIK, M., 2020, *Cestovný ruch v ekonomike a spoločnosti*, Bratislava: Wolters Kluwer, 212 s., ISBN 9788057102731
11. HUDSON, S. 2003. *Sport and adventure tourism*. Binghamton: The Haworth Hospitality Press, 324 s. ISBN: 0-7890-1275-8.
12. JANOTÍKOVÁ, V., 2011. *Cestovný ruch* [online]. Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ. [cit. 2022-01-14] Dostupné na internete: https://cloud6f.edupage.org/cloud/Cestovny_ruch.pdf
13. KOŁODZIEJCZYK, K., 2015. *Wzorce zagospodarowania Szlaków turystycznych w górach średnich na wybranych przykładach europejskich*.

Wroclaw: Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, 462 sSBN:
9788362673490

14. LAMONT M., a ANDREW S., 2004. *Ross Jurnal of sport and tourism(online)*, UK: Taylor and Francis Online s. 287 – 289) Dostupné na internete:
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1477508042000320205>
15. MILLINGTON, K. a et al., 2001. *Adventure travel. Travel and Tourism Analyst*. London: Travel and Tourism Intelligence , s . 65-97, ISSN 0269-3755.
16. PATÚŠ, P. a kol. 2000. *Výstavba a prevádzka malých ubytovacích zariadení cestovného ruchu*. Banská Bystrica: TRIAN, 170 s. ISBN 80-88945-09-7
17. ORIEŠKA, J. 1999. *Technika služieb cestovného ruchu*. Praha: Idea servis, 244 s. ISBN8085970279
18. ORIEŠKA, J. 1998. *Služby cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 262 s. ISBN 8080551103
19. SLÁDEK, G., 2007, *Manažment v pohostinstve a hotelierstve*. Bratislava: Vydavateľstvo EPOS, , s. 720. ISBN 8080577186.
20. ŠÍBL, D. et. Al., 2002. *Veľká ekonomická encyklopédia*. Bratislava: Sprint. 413 s., ISBN 90-89085-040.
21. ŠVAJDA, J., SABO, P., 2013. *Manažment chránených území*. Banská Bystrica: Belanium, 128 s. ISBN 978-80-557-0618-4.
22. ŠVAJDA, J., KORONY, S., BRIGHTON, I., ESSER, S., CIAPALA, S. 2015, *Trail impact monitoring in Rocky Mountain National Park, USA*. Solid Earth, 7, p. 115 – 128.
23. URBAN, P., KALISKÁ, O., BUBELÍNY, I. 1962-. *Milana Rastislava Štefánika pod Ďumbierom : príbehy chaty a ľudí*. Bratislava : Dajama.160 s. ISBN 978-80-8136-120-3.
24. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
25. ZELENKA, J. A PÁSKOVÁ, M. 2002. *Výkladový slovník cestovného ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, s. 225. ISBN 80-239-0152-4

Internetové zdroje

1. <https://cestovanie.pravda.sk/hory/clanok/698690-na-skalnatej-chate-pokracuje-7-rocnik-sympozia-snehuliakov/>
2. <https://www.dobrenoviny.sk/c/204166/ked-spadli-dvojicky-tyzden-o-tom-nevedel-vysokohorsky-chatar-prezradil-co-mu-dava-zivot-bez-signalu>
3. https://hiking.dennikn.sk/ar/6550/o_chate_gen_m_r_stefanika_s_igorom_fabricsusom.html
4. https://hiking.dennikn.sk/skialp/ar/6631/o_zbojnickej_chate_s_chatarom_mikim_knizkom.html
5. <http://www.chatamrs.sk/>
6. <https://www.chatapodrysmi.com/>
7. <https://www.chatapodborisovom.eu/>
8. <https://www.lesytanap.sk/sk/tlacove-spravy/>
9. <https://www.skalnatachata.sk/sk/>
10. <https://www.teryhochata.sk/>
11. <https://www.tanap.org/navstevny-poriadok/>
12. <https://zbojnickachata.sk/>

PRÍLOHY

Obrázok 1 Skalná chata

Zdroj: <https://www.tatryportal.sk/tura/skalnata-chata/>

Obrázok 2 izba Horal

Zdroj: <https://www.skalnatachata.sk/sk/ubytovanie>

Obrázok 3 Chata pod Rysmi

Zdroj: <https://www.cas.sk/clanok/milovane-miesto-tatranskych-turistov-ma-okruhle-jubileum-takto-sa-zmenila-chata-pod-rysmi-za-90-rokov/>

Obrázok 4 izba Chaty pod Rysmi

Zdroj: <https://turisticky.sk/turistika/chata-pod-rysmi/>

Obrázok 5 Téryho chata

Zdroj: <https://www.teryhochata.sk/>

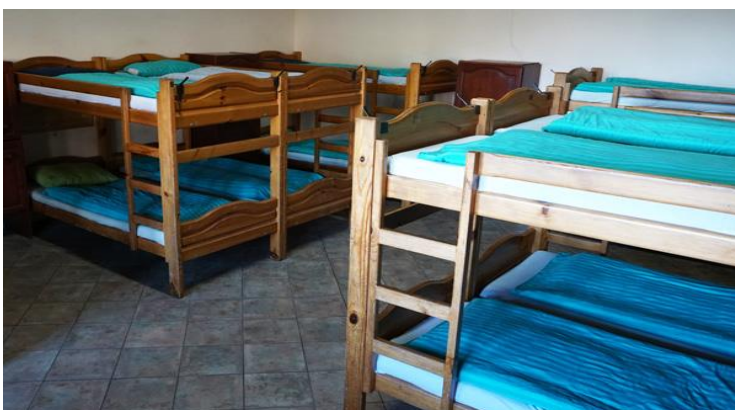
Obrázok 6 izba s Téryho chaty

Zdroj: Google.com

Obrázok 7 Zbojnícka chata

Zdroj: <https://turisticky.sk/zbojnicka-chata/>

Obrázok 8 izba Zbojníckej chaty

Zdroj: <https://zbojnickachata.sk/ubytovanie/>

Obrázok 9 Chata M. R. Štefánika

Zdroj: Chata: Chata M. R. Štefánika pod Ďumbierom | HIKING.SK (dennikn.sk)

Obrázok 10 izba chaty M. R. Štefánika

Zdroj: https://www.travelguide.sk/svk/ubytovanie/chata-m-r-stefanika_50782_0_1.html

Obrázok 11 Chata pod Borišovom

Zdroj: https://hiking.dennikn.sk/ar/30/chata_pod_borisovom.html

Obrázok 12. Izba chaty pod Borišovom

Zdroj: <https://chatapodborisovom.eu/>